

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KONGRESİ

Yeni Dünya Düzeninde Türk Dış Politikası:
Diplomasi, Güvenlik, Sistem ve Kimlik

18-19 Eylül

2025, İstanbul

ÖZET KİTAPÇIĞI

Editörler:

Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav, Doç. Dr. Helin Sarı Ertem,
Dr. Kadir Temiz ve Dr. Elnur İsmayıl

ORTADOĞU
YAYINLARI

ORTADOĞU YAYINLARI

Ortadoğu Yayınları: 020

Uluslararası İlişkiler Kongresi Yeni Dünya Düzeninde Türk Dış Politikası: Diplomasi, Güvenlik, Sistem ve Kimlik (Özet Kitapçığı)

Editör: Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav,
Doç. Dr. Helin Sarı Ertem, Dr. Kadir Temiz ve
Dr. Elnur İsmayıl

ISBN: 978-625-94803-8-1

1. Basım, Şubat 2026, Ankara

Sayfa Tasarım
Sadullah Hatam
Kapak
Sadullah Hatam

Kütüphane Bilgi Kartı

Uluslararası İlişkiler Kongresi Yeni Dünya
Düzeninde Türk Dış Politikası: Diplomasi,
Güvenlik, Sistem ve Kimlik
Editörler: Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav,
Doç. Dr. Helin Sarı Ertem, Dr. Kadir Temiz ve
Dr. Elnur İsmayıl
ISBN: 978-625-94803-8-1
Anahtar Kelimeler: 1. Ortadoğu
2. Diplomasi
3. Güvenlik

Genel Yayın Yönetmeni

Kadir Temiz

Yayınevi Editörü

Bilal Yıldırım

Yayına Hazırlayan

Begüm Akcaoğlu

ORTADOĞU YAYINLARI

Mustafa Kemal Mah. 2128. Sok. No:3 Pk: 06510

Çankaya / Ankara

Tel: +90 850 888 15 20

E-posta: ortadoguyayinlari@orsam.org.tr

© Copyright 2026

ORTADOĞU YAYINLARI

SERTİFİKA NO.: 49130

Ortadoğu Yayınları bir Ortadoğu Araştırmaları Derneği
(ORSAM) kuruluşudur. Bu baskının bütün hakları
Ortadoğu Araştırmaları Derneği'ne (ORSAM) aittir.

Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün
veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da
fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve
dağıtımı yapılamaz.

Kitaptaki yazılarda yer alan görüşler yazarlarına
aittir.

BİLİM KURULU

- **Prof. Dr. Özden Zeynep OKTAV** (Kurul Başkanı, İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Berdal ARAL** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Sami AL-ARIAN** (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Zan TAO** (Peking Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Duan JIUZHOU** (Qinghua Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Muhittin ATAMAN** (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Mitat ÇELİKPALA** (Kadir Has Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Emel PARLAR DAL** (Marmara Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Mustafa ERGEN** (İstanbul Teknik Üniversitesi)
- **Prof. Dr. İsmail ERMAĞAN** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU** (Bahçeşehir Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Raymond HINNEBUSCH** (Saint Andrews Üniversitesi)
- **Prof. Dr. M. Lütfullah KARAMAN** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Oktay Fırat TANRISEVER** (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
- **Prof. Dr. Hasan Basri YALÇIN** (İstanbul Üniversitesi)
- **Prof. Mujib ALAM** (Jamia Millia İslamia Üniversitesi)
- **Prof. Sujata ASHWARYA** (Jamia Millia İslamia Üniversitesi)
- **Doç. Dr. Veyssel KURT** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

DÜZENLEME KURULU

- **Dr. Öğr. Üyesi Elnur İSMAYIL** (Kurul Başkanı, İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Öğr. Üyesi Kadir TEMİZ** (Kurul Başkanı, ORSAM / İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Doç. Dr. Fatih BAYRAM** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Doç. Dr. Leman ERDAL** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Doç. Dr. Helin SARI ERTEM** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Doç. Dr. Fatma SARIASLAN** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Öğr. Üyesi Alperen ÖZKAN** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Öğr. Üyesi Yunus ÇOLAK** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Öğr. Üyesi M. Şakir YILMAZ** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Öğr. Üyesi Özlem YÜCEL** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Öğr. Üyesi Meysune YAŞAR** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Ali İhsan KAHRAMAN** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Aybars KARCI** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Dr. Meryem ÖZGÜR** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- **Zekeriya KOÇ** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Berdal Aral, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü*

Doç. Dr. Hakkı Hakan Erkiner, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk
Anabilim Dalı*

Dr. Özlem Yücel, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü*

Dr. Oytun Orhan, *ORSAM Levant Çalışmaları Koordinatörü*

Dr. Kaan Devecioğlu, *ORSAM Kuzey ve Doğu Afrika Koordinatörü*

Dr. Gökhan Ereli, *ORSAM Körfez Çalışmaları Koordinatörü*

Feyzullah Tuna Aygün, *ORSAM Araştırmacısı*

Prof. Dr. Erman Akıllı, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Insight Turkey/SETA*

Dr. Gloria Shkurti Özdemir, *Assistant Editor, Insight Turkey / Researcher, Foreign Policy
Directorate, SETA*

Ozan Ahmet Çetin, *Turkish National Defense University*

Prof. Dr. Tarık Oğuzlu, *İstanbul Aydın University*

Prof. Dr. Ziya Öniş, *Koç University*

Prof. Dr. Didem Buhari, *İzmir Katip Çelebi University*

Doç. Dr. Helin Sarı Ertem, *İstanbul Medeniyet University*

Prof. Dr. Ozan Örmeci, *İstanbul Kent University*

Prof. Dr. Herbert Reginbogin, *Catholic University of America Institute for Public Policy*

Nobuhide Mert Matsumoto, *Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Doktora
Öğrencisi*

Prof. Dr. Emel Parlar Dal, *Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi*

Gülkiye Akın, *Marmara Üniversitesi Uluslararası Politik Ekonomi Bölümü Doktora Öğrencisi*

Dr. Yunus Çolak, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü*

Dr. Müge Palancı, *İstanbul Üniversitesi, Avrupa Birliği Anabilim Dalı*

Doç. Dr. Pınar Akarçay, *İstanbul Üniversitesi Uluslararası Soykırım ve İnsanlığa Karşı İşlenen
Suçlar Enstitüsü*

Prof. Dr. Recep Karacakaya, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi*

Prof. Dr. Havva Kök Arslan, *Üsküdar Üniversitesi, İTBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü*

Dr. Kadir Ertaç Çelik, *HBV Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü*

Dr. Esra Çavuşoğlu, *Marmara Üniversitesi*

Dr. Aybars Karcı, *İstanbul Medeniyet University*

Prof. Daniela Laforesta, *Full Professor, University of Naples Federico II, Department of Political Science*

Ilaria Bruner, *PhD Student, University of Naples Federico II, Department of Political Science*

Martin Dudas, *PhD student at Masaryk University in Brno*

Eslem İlayda Şahin, *Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü*

Doç. Dr. Fuat Aksu, *Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler*

Anan Cem Kırıl, *Queen Mary University of London - Dual Degree PhD on Public International Law and Diplomacy; Bilgi University Politics Institute Researcher (European Institute/International Political Economy Graduate Institute)*

Özlem Baştan, *Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi*

Dr. Güler Kalay, *Üsküdar Üniversitesi, İTBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, ÜSSAM - Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi Müd. Yrd.*

Münevver Sönmez, *Mersin Barosu, Avukat*

Doc. Abdurrahim Sıradağ, *Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi*

Muhammed Albayrak, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi*

Dr. Uğur Matıç, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü*

Zehra Abdullahoğlu Özer, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi*

Araz İbrahimli, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi*

Muhammed Esad İşlek, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora öğrencisi*

Ömer Faruk Altıparmak, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler, Yüksek Lisans öğrencisi*

Dr. Sacide Nur Akkaya, *İstanbul Medipol Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler*

Dr. Najiba Mustafayeva, *Assistant Professor at the Law Faculty of Bahçeşehir University (BAU)*

Muhammad Yasir Khan, *PhD Candidate, International Relations, Istanbul Medeniyet University*

İbrahim Çelik, *PhD Student, Department of Political Science and Public Administration at IMU*

Kaan Enuştekin, *Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Dr. Hulusi Ekber Kaya, *Trakya Üniversitesi, Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü*

Mikail Halis, *Yüksek lisans öğrencisi*

Furkan Taş, *Yüksek lisans öğrencisi*

Yusuf Solak, *Gaziantep Üniversitesi, Araştırma Görevlisi*

Ruhullah Begzad, *Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası
İlişkiler bölümü, Doktora öğrencisi*

KONGRE PROGRAMI

18 EYLÜL 2025

Açılış Konuşmaları

9.30-12.00
Ziraat
Bankası
Salonu

- Prof. Dr. Özden Zeynep OKTAV (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı, Kongre Bilim Kurulu Başkanı)
- Dr. Kadir TEMİZ (ORSAM Başkanı, İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Prof. Dr. Faruk BAL (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı)
- Prof. Dr. Gülfettin ÇELİK (İstanbul Medeniyet Üniversitesi Rektörü)
- Prof. Dr. Oktay TANRISEVER (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)
- Prof. Richard A. FALK (Princeton Üniversitesi, BM Filistin İnsan Hakları Özel Raportörü)

Panel 1: Türkiye ve Uluslararası Hukuk

Moderatör: Murat TÜMAY

14.00-15.15
Bankkart
Salonu

- Berdal ARAL
“AK Parti İktidarı Döneminde (2002-2025) Türkiye'nin Küresel Sorunlara Uluslararası Hukuk Perspektifinden Yaklaşımı: Bir Üçüncü Dünyacılık Örneği mi?”
- Özlem YÜCEL
“Türkiye'nin Azınlık Hakları Politikasının Türkiye-AB İlişkilerine Etkisi.”
- Hakkı Hakan ERKİNER
“Barış, Güvenlik, Kuvvet Kullanma, Meşru Müdafaa, Self-Determinasyon ve Sorumluluk Konularında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Uluslararası Hukuk Doktrinleri ve Uygulamaları.”

Panel 2: Ortadoğu'da Çatışma ve Barış (ORSAM)

Moderatör: Kadir TEMİZ

- **Oytun ORHAN**
"2024'te Levant: Çatışma, Dönüşen Bölgesel Dinamikler ve Kalkınma."
- **Kaan DEVECİOĞLU**
"2024 Yılında Kuzey ve Doğu Afrika: Kriz, İş Birliği ve Dönüşen Jeopolitik Dinamikler."
- **F. Tuna AYĞÜN**
"İrak'ta Kriz ve Çatışma, Barış ve Kalkınma Eğilimleri."
- **Gökhan ERELİ**
"Körfez'de Kriz ve Çatışma, Barış ve Kalkınma Eğilimleri."

14.00-15.15
Ziraat
Bankası
Salonu

Panel 3: Geopolitics in the Technopolar World: Türkiye and the Region

Moderatör: Muhittin ATAMAN

- **Ermən AKILLI**
"AI Dominance Race in the Technopolar World."
- **Gloria SHKURTI ÖZDEMİR**
"Middle Powers in the Technopolar Era: Türkiye's Strategic Rise Amidst Great Power Rivalries."
- **Ozan Ahmet ÇETİN**
"AI and National Security: Resources and Decisions."

14.00-15.15
Hasan
Polatkan
Salonu

Panel 4: Türkiye's Relations with Europe

Moderatör: Oktay TANRISEVER

● **Martin DUDAS**

"Türkiye – EU Relations During the Second Trump Presidency: Opportunities and Pitfalls."

● **Adnan Cem KIRAL**

"Political Economy of Foreign Policy: A Comparative Study between Hungary and Türkiye Focusing on Trade Policy Impacts."

● **Aybars KARCI**

"From 'Global Britain' to 'Britain Reconnected': Is there a Role for Türkiye?"

● **Daniela LA FORESTA & Ilaria BRUNER**

"Innovation Diplomacy and Tech Cooperation between Italy and Türkiye."

15.30-16.45
Bankkart
Salonu

Panel 5: Değişen Uluslararası Sistemde Uluslararası Örgütler ve Türk Dış Politikası

Moderatör: Emel PARLAR DAL

● **Nobuhide Mert MATSUMOTO & Emel PARLAR DAL**

"Fırtınalı Denizlerde Yol Almak: Doğu Akdeniz'de Yeniden İnşa Edilen Türk Deniz Kimliği ve Kökleri."

● **Gülsiye AKIN & Emel PARLAR DAL**

"Enformel Uluslararası Hükümetlerarası Örgütlerin (EUHÖ) Sosyal Ağlarını Anlamak: BRICS'in EUHÖ'ler ile Sosyal Ağı."

● **Özlem BAŞTAN**

"Stratejik Ortaklıktan Kimliksel Belirsizliğe: Türk Dış Politikasında Avrupa Birliği ile İlişkilerin Ontolojik Güvenlik Perspektifi."

15.30-16.45
Ziraat
Bankası
Salonu

Panel 6: Türk Dış Politikasında Basra Körfezi

Moderatör: M. Lütfullah KARAMAN

- **Özden Zeynep OKTAV**

“İran-İsrail Çatışmasının Türkiye- Körfez Ülkeleri İlişkilerine Yansımaları.”

- **Necmettin ACAR**

“7 Ekim Sonrası Körfez Şiilerinin Sessizliği; İran’ın Bölgede Yumuşak Güç Kaybı ve Türkiye’ye Etkileri.”

- **Esra ÇAVUŞOĞLU**

“İbrahim İttifakı Yolunda Körfez Ülkelerinin Rolü ve Türkiye’nin Yaklaşımı.”

15.30-16.45
Hasan
Polatkan
Salonu

19 EYLÜL 2025

Panel 7: AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası

Moderatör: Fatma SARIASLAN

● **Recep KARACAKAYA**

"Nikol Paşinyan Dönemi Türkiye-Ermenistan İlişkileri ve Türk Dış Politikasına Yansımaları (2018-2025)."

● **Müge PALANCI & Pınar AKARÇAY**

"Türk Dış Politikasında Arabuluculuk Örneği Olarak Suriye Krizinde İnsani Diplomasi."

● **Kadir Ertaç ÇELİK**

"Kimlik Dış Politika İlişkisi Bağlamında Türkiye'nin İkinci Karabağ Savaşı Sonrası Güney Kafkasya Politikasının Analizi."

● **Yunus ÇOLAK**

"Bölgesel Çatışmalar Bağlamında AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası (2002-2025)."

9.30-10.45
Bankkart
Salonu

Panel 8: Roundtable: Shifting World Order and The Rise of the Global South

Moderatör: Helin Sarı Ertem

● **Tarık OĞUZLU**

● **Didem BUHARİ**

● **Helin SARI ERTEM**

● **Ziya ÖNİŞ**

9.30-10.45
Ziraat
Bankası
Salonu

Panel 9: Türk Dış Politikasında Türk Dünyası

Moderatör: Elnur İSMAYIL

9.30-10.45

Hasan
Polatkan
Salonu

- **Muhammed Esad İŞLEK**
“Türk Dış Politikasında İmkanlar ve Handikaplar: Türk Devletleri Teşkilatı.”
- **Ömer Faruk ALTIPARMAK**
“Türkiye ve Macaristan: Kültürel ve Tarihi Birliktelikten Stratejik Ortaklığa.”
- **Araz İBRAHİMLİ**
“Türkiye-İsrail İlişkilerinin Güney Kafkasya’ya Yansıması: Azerbaycan Üzerine Bir Değerlendirme.”

Panel 10: Turkish Foreign Policy in the Near Abroad

Moderatör: Özden Zeynep OKTAV

11.00-12.15

Bankkart
Salonu

- **Sacide Nur AKKAYA**
“An Analysis of the Developments in Türkiye-Qatar Relations During the Qatar Diplomatic Crisis in the Context of News Published in Anadolu Agency And Al Jazeera.”
- **Muhammed Yasir KHAN**
“Türkiye’s Foreign Policy Choices in Pakistan-Indian Competition: Boon or Bane.”
- **Najiba MUSTAFAYEVA**
“Türkiye’s Regional Leadership: Multilateral Agreements and Diplomatic Initiatives within the Organization of Turkic States in the Area of Environmental Protection.”
- **İbrahim ÇELİK**
“Evolution of the Politics of Interoperability in NATO.”

Panel 11: Türk Dış Politikasına Tarihsel Yaklaşımlar

Moderatör: Fatih BAYRAM

- **Havva KÖKARSLAN**

"II. Dünya Savaşı Sonrası Fransa-Almanya İşbirliği ve Türkiye-Rusya İlişkileri İçin Çıkarılabilecek Dersler."

- **Eslem İlayda ŞAHİN & Fuat AKSU**

"Türkiye'de Dış Politika Krizlerinde Lider Analizi: Bülent Ecevit."

- **Uğur MATİÇ**

"Şahsiyetli Dış Politika Kavramı."

11.00-12.15
Ziraat
Bankası
Salonu

Panel 12: Göç ve İklim Sorunsalları ve Türkiye

Moderatör: Özlem YÜCEL

- **Yusuf SOLAK**

"BBC İzleme Raporlarında Türkiye'nin Göç Diplomasisi Uygulaması Olarak İdlil Krizi."

- **Kaan ENUŞTEKİN**

"21. Yüzyıl İçerisinde Uluslararası Göç Kavramının Bir Güvenlik Sorunu Olarak Algılanması."

- **Güler KALAY**

"Diaspora Elitleri ve Siyasal Epistemolojinin Etnopolitik Çatışma Çözümündeki Rolü."

- **Hulusi Ekber KAYA**

"Yeşil Diplomasi ve Türkiye: Uluslararası İklim Rejimlerine Katılım ve Etkileşim."

11.00-12.15
Hasan
Polatkan
Salonu

Panel 13: Eylem ve Söylem Çerçevesinde Güncel Uluslararası Hukuk Meseleleri

Moderatör: Berdal ARAL

- **Erdi ŞAFAK**

“Uluslararası Hukukun Zorlu Sınavı: Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Uluslararası Güvenliğin Sağlanması Konusu.”

- **Münevver SÖNMEZ**

“Türkiye’nin Arabulucu Rolü: 2024 Esenboğa Esir Takası Örneği Üzerinden Uluslararası Hukuki Değerlendirme.”

- **Zehra ABDULLAHOĞLU ÖZER**

“Türk Dış Politikasının Gazze Krizine Yönelik Koruma Sorumluluğu Söylemi.”

14.00-15.15
Bankkart
Salonu

Panel 14: Roundtable: Turkish-American Relations in an Era of Transition

Moderatör: Alperen ÖZKAN

- **Helin SARI ERTEM**

- **Ozan ÖRMECİ**

- **Füsun TÜRKMEN**

- **Herbert REGİNBÖĞİN**

14.00-15.15
Ziraat
Bankası
Salonu

Panel 15: Türk Dış Politikasında İstihbarat ve Siber Güvenlik

Moderatör: Yunus ÇOLAK

- **Mikail HALİS**

"Yapay Zekâ Destekli Uluslararası Kriz Tahmini: Türk Dış Politikasında Kullanım Potansiyeli."

- **Furkan TAŞ**

"İstihbarat Faaliyetlerinin Gri İlişkileri Sürdürebilme Başarısı."

- **Ruhullah BEGZAD**

"Farsça Kaynaklarda Türkiye'nin Savunma Sanayi Gelişimine Yönelik Algılar, Endişeler ve Yorumlar: İran Örneği."

14.00-15.15
Bankkart
Salonu

Panel 16: Türkiye's Role as a Mediator in World Politics

Moderatör: Mehmet Şakir YILMAZ

- **Yeganeh MOWLAWI**

"Between Two Powers: Turkey's Balancing Act in the Ukraine Crisis."

- **Sharareh ABDOLHOSSEINZADEH & Bardia FAHRAMAND**

"The Limits of Middle Power Mediation: Lessons from Turkey's Diplomacy in the Ukraine Crisis."

- **Fadi ZATARI**

"Mediation in Foreign Policy: Why can Türkiye Play a Role in Reconciliation between Fatah and Hamas?"

15.30-16.45
Ziraat
Bankası
Salonu

Panel 17: 21. Yüzyılda Türkiye-Afrika İlişkileri

Moderatör: İsmail ERMAĞAN

15.30-16.45

Hasan
Polatkan
Salonu

● **Abdurrahim SIRADAĞ**

“Türkiye – Güney Afrika İlişkilerinde Yeni Dinamikler, Sorunlar ve Fırsatlar.”

● **Muhammed ALBAYRAK**

“Türkiye’nin Afrika’da İHA Satışı Üzerinden Güç Arayışı.”

ÖZETLER

İÇİNDEKİLER

AK Parti İktidarı Döneminde (2002-2025) Türkiye'nin Küresel Sorunlara Uluslararası Hukuk Perspektifinden Yaklaşımı: Bir Üçüncü Dünyacılık Örneği Mi?.....	22
Prof. Dr. Berdal Aral	
Barış, Güvenlik, Kuvvet Kullanma, Meşru Müdafaa, Self-Determinasyon ve Sorumluluk Konularında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Uluslararası Hukuk Doktrinleri ve Uygulamaları.....	24
Doç. Dr. Hakkı Hakan Erkiner	
Türkiye'nin Azınlık Hakları Politikasının Türkiye-AB İlişkilerine Etkisi.....	26
Dr. Özlem Yücel	
2024'te Levant: Çatışma, Dönüşen Bölgesel Dinamikler ve Kalkınma.....	27
Dr. Oytun Orhan	
2024 Yılında Kuzey ve Doğu Afrika: Kriz, İş Birliği ve Dönüşen Jeopolitik Dinamikler.....	31
Dr. Kaan Devecioğlu	
Körfez'de Kriz ve Çatışma, Barış ve Kalkınma Eğilimleri.....	33
Dr. Gökhan Erel	
Irak'ta Kriz ve Çatışma, Barış ve Kalkınma Eğilimleri.....	35
Feyzullah Tuna Aygün	
AI Dominance Race in the Technopolar World.....	37
Prof. Dr. Erman Akıllı	
Middle Powers in the Technopolar Era: Türkiye's Strategic Rise Amidst Great Power.....	39
Rivalries	
Dr. Gloria Shkurti Özdemir	
AI and National Security: Resource Limitations and Strategic Trade-Offs.....	40
Ozan Ahmet Çetin	
Shifting World Order and the Rise of the Global South.....	41
Prof. Dr. Tarık Oğuzlu	
Prof. Dr. Ziya Öniş	
Prof. Dr. Didem Buhari	
Assoc. Prof. Dr. Helin Sarı Ertem	

Turkish-American Relations in an Era of Transition	43
Prof. Dr. Ozan Örmeci	
Prof. Dr. Herbert Reginbögün	
Assoc. Prof. Dr. Helin Sarı Ertem	
Fırtınalı Denizlerde Yol Almak: Doğu Akdeniz’de Yeniden İnşa Edilen Türk Deniz Kimliği ve Kökenleri	45
Nobuhide Mert Matsumoto & Prof. Emel Parlar Dal	
Enformel Uluslararası Hükümetlerarası Örgütlerin (EUHÖ) Sosyal Ağlarını Anlamak: BRICS’in EUHÖ’ler ile Sosyal Ağı	46
Gülkiye Akın & Prof. Dr. Emel Parlar Dal	
Bölgesel Çatışmalar Bağlamında Ak Parti Dönemi Türk Dış Politikası (2002-2025)	47
Dr. Yunus Çolak	
II. Dünya Savaşı Sonrası Fransa-Almanya İşbirliği ve Türkiye-Rusya İlişkileri İçin Çıkarılabilecek....	50
Dersler	
Prof. Dr. Havva Kök Arslan	
Kimlik Dış Politika İlişkisi Bağlamında Türkiye’nin İkinci Karabağ Savaşı Sonrası Güney Kafkasya Politikasının Analizi.....	52
Dr. Kadir Ertaç Çelik	
“Abraham İttifakı” Yolunda Körfez Ülkelerinin Rolü Ve Türkiye’ye Etkileri.....	54
Dr. Esra Çavuşoğlu	
Türkiye-Güney Afrika İlişkilerinde Yeni Dinamikler, Sorunlar ve Fırsatlar.....	56
Doç.Dr. Abdurrahim Sıradağ	
Türkiye’nin Afrika’da İHA Satışı Üzerinden Güç Arayışı	57
Muhammed Albayrak	
Nikol Paşinyan Dönemi Türkiye-Ermenistan İlişkileri Ve Türk Dış Politikasına Yansımaları (2018-2025)	58
Prof. Dr. Recep Karacakaya	
Innovation Diplomacy and Tech Cooperation Between Italy and Türkiye: Emerging Trajectories and Strategic Convergences	59
Prof. Daniela La Foresta & Ilaria Bruner	
Is There a Role for Türkiye? UK Foreign Policy Narratives from <i>Global Britain</i> to <i>Britain Reconnected</i>	61

Dr. Aybars Karcı

Türkiye – EU Relations During the Second Trump Presidency: Opportunities and Pitfalls.....63
Martin Dudas

“Stratejik Ortaklıktan Kimliksel Belirsizliğe: Türk Dış Politikasında Avrupa Birliği ile İlişkilerin Ontolojik Güvenlik Perspektifi.....65
Özlem Baştan

Türk Dış Politikasında Arabuluculuk Örneği Olarak Suriye Krizinde İnsani Diplomasi 67
Dr. Müge Palancı & Doç.Dr. Pınar Akarçay

Şahsiyetli Dış Politika69
Dr. Uğur Matıç

Türk Dış Politikasında İmkânlar ve Handikaplar: Türk Devletleri Teşkilatı71
Muhammed Esad İşlek

An Analysis of The Developments in Türkiye-Qatar Relations During the Qatar Diplomatic Crisis in The Context of News Published in Anadolu Agency and Al Jazeera 73
Dr. Sacide Nur Akkaya

Türkiye’s Regional Leadership: Multilateral Agreements and Diplomatic Initiatives within the Organization of Turkic States in the area of environmental protection 75
Dr. Najiba Mustafayeva

Türkiye’s Foreign Policy Choices in Pakistan-Indian Competition: Boon or Bane..... 77
Muhammad Yasir Khan

Evolution of the Politics of Interoperability in NATO 79
İbrahim Çelik

Political Economy of Foreign Policy: A Comparative Study Between Hungary and Turkey Focuses on Trade Policy Impacts 81
Adnan Cem Kırıl

Türk Dış Politikasının Gazze Krizine Yönelik Koruma Sorumluluğu Söylemi.....83
Zehra Abdullahoğlu Özer

Diaspora Elitleri ve Siyasal Epistemolojinin Etnopolitik Çatışma Çözümündeki Rolü.....85
Dr. Güler Kalay

Türkiye’de Dış Politika Krizlerinde Lider Analizi: Bülent Ecevit87
Doç. Dr. Eslem İlayda Şahin & Fuat Aksu

Farsça Kaynaklarda Türkiye'nin Savunma Sanayi Gelişimine Yönelik Algılar, Endişeler ve Yorumlar: İran Örneği.....	89
Ruhullah Begzad	
Türkiye-İsrail İlişkilerinin Güney Kafkasya'ya Yansıması: Azerbaycan Üzerine Bir Değerlendirme.....	91
Araz İbrahimli	
Türkiye ve Macaristan: Kültürel ve Tarihi Birliktelikten Stratejik Ortaklığa.....	93
Ömer Faruk Altıparmak	
BBC İzleme Raporlarında Türkiye'nin Göç Diplomasisi Uygulaması olarak İdlip Krizi	95
Yusuf Solak	
21. Yüzyıl İçerisinde Uluslararası Göç Kavramının Bir Güvenlik Sorunu Olarak Algılanması	97
Kaan Ehuştekin	
Yeşil Diplomasi ve Türkiye: Uluslararası İklim Rejimlerine Katılım ve Etkileşim.....	99
Dr. Hulusi Ekber Kaya	
Yapay Zeka Destekli Uluslararası Kriz Tahmini: Türk Dış Politikasında Kullanım Potansiyeli.....	101
Mikail Halis	
İstihbarat Faaliyetlerinin Gri İlişkileri Sürdürebilme Başarısı	103
Furkan Taş	
Türkiye'nin Arabulucu Rolü: 2024 Esenboğa Esir Takası Örneği Üzerinden Uluslararası Hukuki Değerlendirme.....	105
Münevver Sönmez	

AK Parti İktidarı Döneminde (2002-2025) Türkiye'nin Küresel Sorunlara Uluslararası Hukuk Perspektifinden Yaklaşımı: Bir Üçüncü Dünyacılık Örneği Mi?

Prof. Dr. Berdal Aral

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü

2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) iktidara gelmesinin ardından Türkiye'nin dış politika tercihleri, diplomatik yönelimleri ve stratejik hedefleri pek çok akademik çalışmaya konu olmuştur. Ancak bu dönemde Türkiye'nin uluslararası hukuk alanındaki tutumu yeterince derinlemesine incelenmemiştir. Bu tebliğ, 2002-2025 yılları arasında Türkiye'nin uluslararası hukuk söyleminde, tasavvurunda ve uygulamalarında yaşanan niteliksel dönüşümü analiz etmeyi ve bu değişimin hangi kavramsal çerçeve içinde değerlendirilebileceğini tartışmayı amaçlamaktadır. Böylece, literatürdeki önemli bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Anahtar kelimeler: Türkiye, uluslararası hukuk, TWAIL, yeni uluslararası düzen, BM reformu Tebliğin ilk bölümünde, uluslararası hukuk alanında Üçüncü Dünyacı bir perspektif sunan TWAIL (Third World Approaches to International Law) ekolünün temel kavramları, normatif çerçevesi ve eleştirel bakış açısı detaylı bir şekilde ortaya konacaktır. İkinci bölümde, AK Parti iktidarı ve Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki Türkiye'nin uluslararası hukuka yaklaşımındaki dönüşümler sistematik bir şekilde tahlil edilecektir. Üçüncü bölümde, bu dönemde Türkiye'nin uluslararası hukuk pratiklerinin TWAIL perspektifiyle ne ölçüde örtüştüğü karşılaştırmalı olarak değerlendirilecektir. Son bölümde ise, Türkiye'nin Üçüncü Dünyacı yaklaşımla uyumlu olmayan uluslararası hukuk tercihlerinin hangi alanlarda yoğunlaştığı ve bu tercihlerin arkasındaki dinamikler kapsamlı bir şekilde irdelenecektir. 2002 sonrasında Türkiye, Batı ile olan ittifaklarını sürdürmekle birlikte, uluslararası toplumun temel hukuki, ekonomik ve siyasi meselelerinin birçoğunda Üçüncü Dünyacı bir bakışla örtüşen bir

söylem geliştirmiş ve bu doğrultuda somut adımlar atmıştır. Bu yönelimin en belirgin göstergeleri şunlardır:

- En az gelişmiş Afrika ülkelerine siyasi ve mali destek sağlaması ve bu ülkelerin sorunlarını uluslararası platformlarda aktif bir şekilde savunması;
- Nükleer silahlanmaya karşı çıkması ve nükleer silahsızlanma çağrılarını sürekli gündemde tutması;
- Küresel adaletsizliğe sıkça vurgu yapması
- Dünya Beşten Büyüktür söylemiyle BM Güvenlik Konseyi'nin yapısını eleştirmesi;
- Emperyalist askeri müdahalelere karşı bir tutum alması;
- Devlet egemenliği ve self-determinasyon hakkını savunarak, mazlum milletlere yönelik ekonomik ve siyasi dayatmalara karşı çıkması;
- Küresel karar alma mekanizmalarının demokratikleşmesini savunması.

Bu tebliğin cevaplamaya çalışacağı temel sorular şunlardır:

1. Türkiye'nin uluslararası hukuk algısını şekillendiren temel faktörler nelerdir?
2. AK Parti döneminde Türkiye'nin uluslararası hukuka yaklaşımı, Batı-merkezli pozitivist geleneğinden belirgin bir kopuş sergilemiş midir?
3. Türkiye, Batılı devletler gibi sert hukuk (hard law) odaklı mı hareket etmektedir, yoksa Üçüncü Dünya ülkelerine benzer şekilde yumuşak hukuk (soft law) araçlarını da meşru görmekte midir?
4. Yeni uluslararası ekonomik ve siyasi düzen arayışları bağlamında, Türkiye BM Genel Kurulu'nda nasıl bir oy davranışı sergilemiştir?
5. Türkiye'nin uluslararası hukuk söylemleri ile pratikleri arasında bir tutarlılık var mıdır?

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Uluslararası Hukuk, TWAIL, Yeni Uluslararası Düzen, BM Reformu

Barış, Güvenlik, Kuvvet Kullanma, Meşru Müdafaa, Self-Determinasyon ve Sorumluluk Konularında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Uluslararası Hukuk Doktrinleri ve Uygulamaları

Doç. Dr. Hakkı Hakan Erkiner

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı

Uluslararası Barış ve Güvenlik Hukuku'nun evrensel uluslararası hukuk kümesi içerisinde iki alt kümesi bulunmaktadır. Bunlardan birincisi her devletin sahip olduğu ve Birleşmiş Milletler (BM) Antlaşması'nın 51'inci maddesinde de kendisine yer bulan ve doğal hak olan meşru müdafaa hakkıdır. İkincisi ise kolektif barış ve güvenlik hukuku olarak adlandırdığımız BM Güvenlik Konseyi organı kararlarıyla uygulanabilen boyutudur. Kolektif boyut BM Güvenlik Konseyi'nin daimi üyelerinin veto yetkilerini kullanmaları nedeniyle işlevsiz ve felç olan bir mekanizmadır. Bu vaziyet içerisindeyken uluslararası barış ve güvenlik hukukunun ve onun en önemli alt bileşeni olan kuvvet kullanma hukukunun karşılaştığı bir mesele de devletlerin meşru müdafaa hakkının devlet dışı silahlı aktör olan uluslararası terör örgütlerine karşı da mevcut bir hak olup olmadığı olmuştur. Türkiye, uluslararası terör örgütlerine karşı meşru müdafaa hakkının mevcudiyeti için hem doktriner bakımdan mücadeleye girmiş hem de anılan gayrimeşru örgütlere karşı meşru müdafaa hakkını uygulamış ve bu iki boyutlu mücadelede önemli oranda galibiyet elde etmiştir. Uluslararası terör örgütlerine karşı meşru müdafaa hakkının uluslararası teamül hukuku kuralı olarak mevcudiyeti maddi unsur olan meşru müdafaa hakkından ileri gelen kuvvet kullanma yetkisinin icrasıyla ve manevi unsur olan bu yetki kullanımının kuraldan kaynaklandığına ilişkin hukuki bilincin yani opinio jurisin varlığıyla Türkiye'nin savunduğu doktriner cepheden ve

Türkiye'nin uyguladığı kuvvet kullanımının icrasına ilişkin fiili cepheden büyük ölçüde Türkiye lehine sonuçlanmıştır. Anılan mücadele devinen ve süren bir mücadeledir ve bir devlet için böylesi mücadeleler uzun erimli mücadelelerdir. Self determinasyon olarak da adlandırılan bir halkın kendi kaderini tayin hakkı, uluslararası hukukta sömürge idaresi altında bulunan, yabancı işgali altında olan veya kendi devleti tarafından katliama veya soykırıma uğratılan bir halkın hakkıdır ve böyle bir halkın bu mücadele sırasında kuvvet kullanması gayrimeşru bir kuvvet kullanımı değildir. Türkiye, devletlerin toprak bütünlüğünün jus cogens bir kural olduğunun bilincinde olan ve bu ilkeyi hem kendisi için hem de diğer devletler için kıyasıya savunan bir devlettir. Bununla birlikte Gazze'de Filistin halkının, İsrail sömürge ve işgal uygulaması altında olan bir halk olduğu gerçeği karşısında, bu halkın kendi kaderini tayin hakkından ileri gelen mücadele için kuvvet kullanma yetkisini tanıyan ve savunan bir devlettir. Kolektif barış ve güvenlik hukukunun felç geçiren bir mekanizma olması gerçeği karşısında uluslararası sorumluluk hukuku, uluslararası hukukun üstünlüğünün sağlanması adına devletlerin birlikte hareket ederek uluslararası sorumluluğu ileri sürebilecekleri bir hukuki düzenek durumundadır. Bu doğrultuda devletler, uluslararası topluluğun sahip olduğu, erga omnes yükümlülöklere uyulmasını sağlamak yüksek hukuki çıkarı adına müşterek karşı önlemlere de başvurabilirler. Türkiye, BM A/RES/56/83 Belgesi madde 40, 41, 48 ve 54 bağlantılarındaki mevcut hukuki olanakları geçmişte Ermenistan'a ve Suriye'ye olduğu gibi özellikle İsrail'e karşı uygulamaya çalışmaktadır. Türkiye, barış, güvenlik, kuvvet kullanma, meşru müdafaa, self-determinasyon ve sorumluluk konularında uluslararası hukuk doktrinleri ve uygulamaları ile uluslararası hukukun üstünlüğünü kendisi ve uluslararası topluluğun geneli için doktriner ve fiili bakımdan savunma gayretinde olan önemli bir devlettir. Anılan mücadeleler Devlet ve Millet için esasında fiili ve hukuki güvenlik adına sergilenmesi kaçınılmaz da olan çok uzun vadeli siyasi, hukuki ve yeri geldiğinde askeri mücadelelerdir.

Türkiye'nin Azınlık Hakları Politikasının Türkiye-AB İlişkilerine Etkisi

Dr. Özlem Yücel

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu Anadolu coğrafyasına, gerek halefi olduğu Osmanlı İmparatorluğu'nun kozmopolit yapısı, gerekse ondan önce hüküm süren uygarlıklar, çok çeşitli azınlık topluluğunu yadigar bırakmıştır. T.C. 1923 Lozan Barış Antlaşması'nda, Osmanlı İmparatorluğu'nun gayrimüslimleri azınlık kabul etme politikasını devam ettirmiştir. Türkiye Cumhuriyeti gerek mübadeleler, gerekse azınlık haklarında aşırı uygulamaları ile Anadolu'yu azınlıkların olmadığı bir coğrafya hâline getirme politikası izlemiştir. Ancak 1959'da Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik başvurusu önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu sunumumuzda, Türkiye'nin AB'ye girme hedefinin Türkiye'de yaşayan azınlıkların haklarına olan etkileri taraflar açısından ayrı ayrı değerlendirilecektir.

The Impact of Türkiye's Minority Rights Policy on Türkiye-EU Relations

In the Anatolian geography where the Republic of Turkey was founded, both the cosmopolitan structure of the Ottoman Empire, which it succeeded, and the civilizations that ruled before it, left a legacy of a wide variety of minority communities. In the 1923 Lausanne Peace Treaty, the Republic of Turkey continued the Ottoman Empire's policy of accepting non-Muslims as minorities. The Republic of Turkey pursued a policy of turning Anatolia into a region without minorities, both through population exchanges and excessive practices regarding minority rights. However, Türkiye's application for full membership in the European Union in 1959 was an important turning point. In this presen-

tation, the effects of Türkiye's aim of joining the EU on the rights of minorities living in Türkiye will be evaluated separately from the perspective of the parties.

2024'te Levant: Çatışma, Dönüşen Bölgesel Dinamikler ve Kalkınma

Dr. Oytun Orhan

ORSAM Levant Çalışmaları Koordinatörü

Bu bildiri, 2024 yılı itibarıyla Levant bölgesinde yaşanan kriz ve çatışma dinamiklerini çok boyutlu biçimde ele alarak bölgesel düzeyde barış ve toplumsal dönüşüm çabalarına ışık tutmayı amaçlamaktadır. 2024 yılında Suriye, Lübnan, Filistin, Ürdün ve İsrail gibi bölge ülkelerinde güvenlik, siyaset ve toplum üçgeninde yaşanan gelişmeler, Levant coğrafyasının yeniden şekillendiği bir döneme işaret etmektedir. Levant bölgesindeki ülkelerde 2024 yılı çatışmalarının süreklilik arz ettiği bir dönem olmuştur. Bir taraftan devlet dışı silahlı aktörlerin etkisi artarken, bazı alanlarda siyasi ve toplumsal yeniden yapılanma süreçleri öne çıkmıştır. Suriye’de uzun süreli iç savaş süresince ortaya çıkan güvenlik boşluğu hem terör örgütlerinin hem de dış destekli milis grupların etkinliğini artırmıştır. Ancak 2024 yılı sonu itibarıyla iç savaşın sona ermesi toplumsal uzlaş ve yeniden inşa çabalarının zeminini de doğurmuş, yerel yönetim yapılarının inşası ve toplumsal kapsayıcılık çabaları dikkat çekmiştir. Lübnan’da ekonomik kriz ve mezhepsel kırılganlıklar, toplumsal istikrarı tehdit etmeyi sürdürmektedir. Buna karşın Hizbullah’ın güç kaybı, ülkede uzun süredir tıkanan siyasal sistemi kısmen çözmüş ve yeni bir yönetim yapılanmasının önünü açmıştır. Filistin sahasında ise hem Gazze’de hem Batı Şeria’da derinleşen kriz İsrail’in yoğun askeri baskısıyla daha da karmaşık bir hal almıştır. İsrail saldırılarının yoğunluğu ile Gazze ve Batı Şeria arasındaki siyasal bölünme, derinleşen bir krizin göstergesidir. İsrail’in saldırılarının sona ermesi Filistin’de yeniden inşa için uygun koşulları yaratabilecektir. Bu gelişmelerin yanı sıra, bölgedeki aşiret yapılarının, yerel güç odaklarının ve dış müdahalelerin Levant’ın siyasi ve toplumsal yapısını şekillendirmeye devam ettiği gözlemlenmektedir. Bildiri, kriz ve çatışma ortamlarının ötesinde, siyasi geçiş süreçleri, toplumsal yeniden yapılanma ve barışçı istikrar arayışlarını merkeze

olarak, Levant'ın dönüşmekte olan jeopolitiğine dair bütüncül bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Levant, Suriye, Lübnan, İsrail-Filistin, Ürdün, kriz ve çatışma, siyasal geçiş

The Levant in 2024: Conflict, Changing Regional Dynamics, and Development

This paper aims to shed light on regional efforts toward peace and social transformation by examining the multidimensional nature of the crisis and conflict dynamics in the Levant region as of 2024. Developments in the security, politics, and society triangle in regional countries such as Syria, Lebanon, Palestine, Jordan, and Israel in 2024 point to a period of reshaping in the Levant geography. The year 2024 has been a period of continuous conflict in the Levant region. While the influence of non-state armed actors has increased, political and social restructuring processes have come to the fore in some areas. The security vacuum that emerged during the long civil war in Syria has increased the effectiveness of both terrorist organizations and foreign-backed militia groups. However, by the end of 2024, the end of the civil war had laid the groundwork for social reconciliation and reconstruction efforts, with the establishment of local government structures and social inclusiveness efforts attracting attention. In Lebanon, the economic crisis and sectarian fragility continue to threaten social stability. On the other hand, Hezbollah's loss of power has partially resolved the long-standing political deadlock in the country and paved the way for a new administrative structure. In Palestine, the deepening crisis in both Gaza and the West Bank has become even more complicated due to Israel's intense military pressure. The intensity of Israeli attacks and the political division between Gaza and the West Bank are indicative of a deepening crisis. The end of Israeli attacks could create favorable conditions for reconstruction in Palestine. In addition to these developments, it is observed that tribal structures, local power centers, and external interventions in the region continue to shape the political and social structure of the Levant. Beyond the

context of crisis and conflict, the report offers a comprehensive perspective on the Levant's changing geopolitics, focusing on political transition processes, social restructuring, and the search for peaceful stability.

Keywords: Levant, Syria, Lebanon, Israel-Palestine, Jordan, crisis and conflict, political transition

2024 Yılında Kuzey ve Doğu Afrika: Kriz, İş Birliği ve Dönüşen Jeopolitik Dinamikler

Dr. Kaan Devecioğlu

ORSAM, Kuzey ve Doğu Afrika Koordinatörü

Uluslararası sistemdeki hızlı değişimlerin derinleştiği bir dönemde, küresel yönetişime dair endişeler artarken, jeostratejik konumu ve doğal kaynakları itibarıyla Kuzey ve Doğu Afrika bölgeleri bu dönüşümden en fazla etkilenen alanlar arasında yer almaktadır. Bu çalışma, 2024 yılı boyunca söz konusu bölgelerde öne çıkan kriz ve iş birliği dinamiklerini analitik bir çerçevede ele almaktadır. İlk bölümde terörizm, devlet dışı aktörler, toplumsal kırılmalar, egemenlik sorunları ve göç hareketleri gibi istikrarsızlığı besleyen unsurlar detaylı biçimde incelenmiştir. Sudan, Libya ve Somali gibi ülkelerde devam eden silahlı çatışmalar, terör örgütlerinin etkinlikleri ve yönetim boşlukları, güvenlik zafiyetlerini derinleştirirken; aynı zamanda bölge halklarının kırılganlığını artırmıştır. İkinci bölümde ise bölgesel bağlantısallık, diplomatik iş birlikleri, ekonomik kalkınma, savunma sanayii ve enerji yatırımları gibi unsurlar üzerinden barış ve kalkınma alanındaki umut verici gelişmeler analiz edilmiştir. Fas'ın Dakhla Limanı Projesi, Doğu Afrika'daki Lobito Koridoru ve Türkiye'nin diplomatik ara buluculuk girişimleri gibi örnekler, bölgesel entegrasyonun ivme kazandığını göstermektedir. Ayrıca, Çin, Rusya, Türkiye ve ABD gibi küresel aktörlerin artan ilgisi, bölgesel rekabetin yanı sıra çok katmanlı iş birliği alanlarının da oluşmasına neden olmuştur. Göç ve iklim değişikliği gibi sınamalar ise bölgedeki toplumsal yapıyı ve uluslararası ilişkileri derinden etkilemeye devam etmektedir. Bu çalışma, 2024 yılının Kuzey ve Doğu Afrika açısından hem risklerin hem de fırsatların belirginleştiği bir dönem olduğunu ortaya koymakta; sürdürülebilir barış ve kalkınma için bölgesel iş birliği ve uluslararası dayanışmanın önemine vurgu yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuzey Afrika, Doğu Afrika, Devlet Dışı Aktörler, Göç ve Bağlantısallık

North and East Africa in 2024: Crisis, Cooperation, and Shifting Geopolitical Dynamics

In an era marked by rapid transformations in the international system, concerns surrounding global governance have intensified, particularly in geostrategic regions such as North and East Africa. This study critically examines the dual processes of crisis and cooperation that shaped the geopolitical and socio-economic landscape of these regions in 2024. The first part analyzes key drivers of instability, including terrorism, non-state actors, social fragmentation, sovereignty disputes, and migration dynamics. The findings reveal that despite the persistent presence of armed conflicts, terrorist activities, and governance vacuums (especially in countries such as Sudan, Libya, and Somalia) local and regional actors have increasingly sought avenues for stabilization and resilience. The second part focuses on emerging trends in peacebuilding and development through regional connectivity, diplomatic engagement, economic growth, defense modernization, and energy cooperation. Particular emphasis is placed on large-scale initiatives such as Morocco's Dakhla Port project, the Lobito Corridor in East Africa, and Türkiye's expanding role as a diplomatic and economic partner in both subregions. The paper concludes that while North and East Africa continue to grapple with entrenched structural challenges, 2024 marked a pivotal year in which alternative geopolitical alignments, enhanced regional integration, and proactive development agendas offered a glimpse into the potential for a more cooperative and stable African future.

Keywords: North Africa, East Africa, Non-state Actors, Migration, and Connectivity

Körfez’de Kriz ve Çatışma, Barış ve Kalkınma Eğilimleri

Dr. Gökhan Erel

ORSAM Körfez Çalışmaları Koordinatörü

2024 yılı, Körfez ülkeleri açısından kriz gündeminin belirli ölçüde sürdüğü ancak barış ve kalkınma odaklı girişimlerin daha görünür hale geldiği bir dönem olmuştur. Bölgedeki güvenlik riskleri ve gerilimler tam anlamıyla sona ermemekle birlikte, özellikle ekonomik çeşitlendirme, altyapı yatırımları ve diyalog süreçlerinin ön plana çıktığı gözlemlenmiştir. Bu çalışma, 2024 yılı boyunca Körfez bölgesi ülkelerinde, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Katar, Bahreyn, Umman ve ayrıca Yemen’de, yaşanan kriz, çatışma, barış ve kalkınma dinamiklerini çok boyutlu ve veri odaklı bir yaklaşımla incelemektedir. Bölgeyi etkileyen güvenlik tehditleri, devlet dışı aktörlerin faaliyetleri, siber güvenlik meseleleri, göç ve toplumsal hareketlilik, ekonomik çeşitlendirme, iktisadi kalkınma, savunma kapasitesi gibi başlıklar, üye ülkelerin resmi kaynakları ile birlikte Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, ACLED gibi kaynaklardan sağlanan açık veri setleri, haritalar ve grafikler ile desteklenen kantitatif bir analiz temelinde hazırlanmıştır. Metodolojik olarak hem nicel veri analizi hem de nitel içerik incelemesi kullanılan bu kapsamlı çalışma, 2024 yılı boyunca Körfez’de güvenlik mimarisinin kırılgan noktalarına dair birçok boyutu ele almaktadır. Kriz ve çatışma bölümünde, Körfez ülkelerinin dahil olduğu Yemen’de devam eden güvenlik risklerinin ve kriz potansiyeli taşıyan dinamiklerin izlenmesi ve bu gelişmelerin güvenlik eğilimleri üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Barış ve kalkınma başlığı altında ise Körfez ülkelerinde 2024 yılında öne çıkan ulaşım ve altyapı yatırımları, ekonomik çeşitlendirme, doğrudan yabancı yatırımlar ve diplomasi süreçleri değerlendirilmiştir. Ayrıca savunma kapasitesinin modernizasyonu ve askeri

teknoloji yatırımları da Körfez güvenlik stratejilerinin dönüşümünü yansıtan önemli göstergeler olarak ele alınmıştır. Bu bölüm, Körfez’de 2024 yılına ait ekonomik yönelimler ve yatırımlara ilişkin güncel eğilimleri ana başlıklar etrafında sistematik biçimde analiz etmektedir. Bölgenin kalkınma odaklı yönelimlerine dair kapsamlı ve veri destekli bir analiz sunmaktadır.

The Trends of Crisis and Conflict, Peace and Development in the Gulf

In 2024, the Gulf countries experienced a period in which certain crisis-related issues continued, however; initiatives focused on diplomacy and development became more prominent. While security risks and regional tensions did not come to an end, increased focus was given to economic diversification, infrastructure projects, and dialogue efforts. This section examines the developments in crisis, conflict, peace, and development across the Gulf countries, Saudi Arabia, the United Arab Emirates, Kuwait, Qatar, Bahrain, Oman, and additionally Yemen, through a structured and data-based approach. Topics such as security threats, activities of non-state actors, cybersecurity, migration, social dynamics, economic planning, and defense capacity are addressed using quantitative data supported by maps, graphs, and reports. The analysis is based on open sources, including ACLED, United Nations and the EU. The study applies both quantitative analysis and qualitative review to explore key aspects of the Gulf’s security environment during 2024. The “Crisis and Conflict” part focuses on monitoring risks and potential areas of instability, such as maritime threats, and diplomatic tensions, and assesses how these have influenced regional security discussions. The “Peace and Development” part reviews transportation and infrastructure investments, economic diversification efforts, foreign direct investment trends, and diplomatic engagements observed in 2024. It also includes developments in defense modernization and military technology as part of broader security strategy. This section systematically analyzes current trends in economic policies and investment priorities around key thematic areas, offering a comprehensive and data-backed assessment of the Gulf’s development-oriented trends in 2024.

Irak'ta Kriz ve Çatışma, Barış ve Kalkınma Eğilimleri

Feyzullah Tuna Aygün

ORSAM Araştırmacısı

2024 yılı, Irak'ta çatışma dinamiklerinin düşük yoğunluklu ancak çok boyutlu bir biçimde devam ettiği; buna karşılık kalkınma ve istikrar arayışlarının daha belirgin şekilde öne çıktığı bir yıl olmuştur. Güvenlikte, DEAŞ tehdidinin zayıflamasıyla birlikte gündem, milis grupların pozisyonu, sınır güvenliği ve toplumsal şiddet eksenine kaymıştır. Siyasi düzlemde ise özellikle Parlamento Başkanlığı seçim süreci ve Federal Mahkeme kararları, kurumsal tıkanıklık ve mezhep içi rekabetin sistem üzerindeki etkilerini göstermiştir. Tüm bu gelişmeler, Irak'taki kırılgan yönetim yapılarının ve vekâlet çatışmalarının devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, 2024 yılı boyunca Irak'ta yaşanan kriz, çatışma, barış ve kalkınma dinamiklerini güvenlik, siyaset, dış politika, toplumsal yapı ve ekonomi başlıkları çerçevesinde çok boyutlu bir yaklaşımla incelemektedir. Çalışmada, açık kaynaklı saldırı verileri, uluslararası kurumların raporları, medya analizleri ve resmi istatistiklerden faydalanılarak hem nitel hem de nicel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma, milis faaliyetleri, aşiret çatışmaları, sınır güvenliği sorunları gibi başlıkların yanı sıra gösteri biçimlerinin dönüşümü, çevresel talepler ve hizmet odaklı yerel hareketlerin yükselişine de odaklanmaktadır.

Çatışma eğilimleri bölümünde, devlet dışı silahlı aktörlerin kurumsal yapılarla iç içe geçmesi, siyasi tıkanmalar ve toplumsal kutuplaşma gibi güvenlik mimarisini zedeleyen yapılar analiz edilmektedir. Barış ve kalkınma başlığında ise hükümetin çok yönlü dış politika hamleleri, özellikle Kalkınma Yolu Projesi etrafında şekillenen ekonomik vizyonu, yeni yatırım arayışları ve bölgesel

bağlantı projeleri değerlendirilmektedir. Ayrıca DEAŞ sonrası güvenlik normalleşmesi, çevresel duyarlılıkların artışı ve yerel yönetimlerin rolü, toplumsal düzeyde istikrar umutlarını besleyen başlıklar arasında yer almaktadır. Bu rapor, 2024 yılı boyunca Irak'ın çatışma ve kalkınma ekseninde gösterdiği yönelimleri bütüncül ve veri temelli bir biçimde ele almaktadır.

Anahtar kelimeler: Irak, çatışma, kalkınma, milis gruplar, terör, Kalkınma Yolu Projesi

AI Dominance Race in the Technopolar World

Prof. Dr. Erman Akıllı

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Insight Turkey/SETA

This study explores the geopolitical implications of the United States' explicit declaration to achieve global dominance in artificial intelligence (AI), marking a decisive shift in global technological governance. Structured around three analytical questions, the study dissects Washington's strategic rationale, the escalation of the U.S.–China tech rivalry, and the wider consequences for middle powers, developing countries, and multilateral institutions. The U.S. AI Action Plan is analyzed as a manifestation of realpolitik in the digital age, linking AI supremacy to national security, economic competitiveness, and diplomatic leverage. The study highlights how the AI race is no longer confined to software or algorithms but extends into hardware, rare earths, energy grids, and global supply chains. It underscores the deepening bifurcation of the tech world as the U.S. and China weaponize standards, patents, and semiconductor access. The study also reflects on the strategic hedging behavior of the European Union, India, and others seeking digital sovereignty to resist binary alignment. For developing countries, the danger of “digital asymmetry” is acute: the monopolization of AI capabilities risks hardening global inequalities. Finally, the study offers a call to action for scholars and policymakers to proactively shape AI governance through inclusive multilateralism and collaborative norm-setting. In this emerging technopolar order, the critical challenge is not merely who leads in AI, but how that leadership is exercised – and whether the coming era of artificial intelligence will be defined by hegemony or shared progress.

Özet

Bu çalışma, Amerika Birleşik Devletleri'nin yapay zekâda (YZ) küresel egemenlik hedefini açık biçimde ilan etmesinin, uluslararası sistemdeki teknolojik

yönetişime dair kritik bir kırılmaya işaret ettiğini ortaya koymaktadır. Üç temel analitik soruya dayalı olarak kurgulanan metin, Washington'un stratejik motivasyonlarını, ABD-Çin arasındaki teknoloji rekabetinin dinamiklerini ve bu mücadelenin orta ölçekli güçler, gelişmekte olan ülkeler ve çok taraflı kurumlar üzerindeki yansımalarını incelemektedir. ABD'nin YZ Eylem Planı, dijital çağda realpolitik mantığının güncel bir tezahürü olarak ele alınmakta; ulusal güvenlik, ekonomik rekabet gücü ve diplomatik nüfuz ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. Çalışmada, YZ yarışının yalnızca algoritmalarla sınırlı kalmadığı; yarı iletkenler, nadir toprak elementleri, enerji altyapısı ve tedarik zincirleri gibi stratejik alanlara yayıldığı vurgulanmaktadır. ABD ve Çin'in teknoloji standartları, patentler ve kritik donanımlar üzerinden yürüttükleri karşılıklı silahlaştırma stratejileri, küresel teknolojik ekosistemde belirgin bir kutuplaşmaya yol açmaktadır. Avrupa Birliği ve Hindistan gibi aktörlerin "dijital egemenlik" arayışları ise bu ikili kutuplaşmaya karşı geliştirilmiş alternatif yönelimler olarak öne çıkmaktadır. Buna karşın, gelişmekte olan ülkeler açısından "dijital asimetri" riski giderek artmakta; YZ kapasitesinin birkaç ülkenin tekelinde yoğunlaşması, küresel eşitsizlikleri daha da derinleştirme potansiyeli taşımaktadır. Çalışma, akademi ve politika yapıcılar açısından kapsayıcı çok taraflılık ve iş birliğine dayalı norm inşası yoluyla YZ yönetişiminin proaktif şekilde şekillendirilmesi gereğini vurgulamaktadır. Zira artık temel mesele yalnızca "YZ'de kim önde?" sorusu değil, aynı zamanda "YZ'da liderlik nasıl kullanılacak?" sorusudur.

Middle Powers in the Technopolar Era: Türkiye's Strategic Rise Amidst Great Power Rivalries

Dr. Gloria Shkurti Özdemir

Assistant Editor, Insight Turkey / Researcher, Foreign Policy Directorate, SETA

The rise of the technopolar era has redefined the architecture of international relations, where technological capacity, particularly in artificial intelligence, defense innovation, and digital infrastructure, has become a decisive marker of power. While the U.S.-China rivalry dominates the global narrative, middle powers are increasingly asserting strategic agency in this shifting order. This paper situates Türkiye as a pivotal case, examining how its investments in indigenous technologies, from UAVs and AI ecosystems to digital sovereignty initiatives, have expanded its autonomy and influence. Drawing on insights from theoretical debates on realism and middle power activism, the study argues that Türkiye's technological breakthroughs enable a form of "pragmatic activism" that goes beyond traditional balancing or bandwagoning. Türkiye's ability to hedge between great powers, cultivate flexible partnerships, and project influence in regions such as the Turkic world, Africa, and the Middle East demonstrates how emerging Technologies empower middle powers to transcend structural constraints that once limited their agency. By analyzing Türkiye's techno-strategic identity formation and its role in shaping global digital governance, this paper contributes to debates on the evolving nature of middle power diplomacy in the 21 st century. It concludes that Türkiye exemplifies how middle powers can transform from technology adopters to innovation-driven actors capable of reshaping the rules and norms of the global order.

Keywords: Technopolar Order, Middle Powers, Türkiye, Pragmatic Activism

AI and National Security: Resource Limitations and Strategic Trade-Offs

Ozan Ahmet Çetin

Turkish National Defense University

Artificial intelligence has rapidly emerged as a national security imperative, but its development and deployment impose significant financial and strategic trade-offs. AI requires continuous expenditures in compute, data, and talent, creating recurring burdens on state budgets. This article investigates how resource allocation choices in the age of AI will shape both domestic priorities and the broader international order. It tentatively argues that states face a dilemma where pursuing frontier model development offers the potential for decisive strategic advantage but carries extraordinary costs, while turning to smaller-scale or open-source systems lowers expenses but may prove inadequate for high-stakes military and intelligence applications. The analysis examines variation in allocation strategies across great powers, middle powers, and developing states, emphasizing how institutional arrangements, economic capacity, and security dilemmas influence spending decisions. By framing AI as a new axis of the “guns versus butter” debate, the study highlights the need to understand how resource constraints will not only determine national AI trajectories but also drive patterns of rivalry, dependence, and inequality in global politics.

Shifting World Order and the Rise of the Global South

Prof. Dr. Tarık Oğuzlu, *Istanbul Aydın University*

Prof. Dr. Ziya Öniş, *Koç University*

Prof. Dr. Prof. Dr. Didem Buhari, *İzmir Katip Çelebi University*

Prof. Dr. Assoc. Prof. Dr. Helin Sarı Ertem, *İstanbul Medeniyet University*

As the first quarter of the 21st century draws to a close, one of the most pressing issues in global politics is the (re)emergence of Asia and the potential challenge posed by alternative power centers – particularly China – to U.S. hegemony. The complex web of interdependence that defines today’s global system enables states to act with greater flexibility than in the past, largely due to the absence of the rigid friend-enemy dichotomy that characterized the bipolar world order of the 20th century. In this new era of multidimensional interactions, the existing institutional and normative order will inevitably undergo reform to reflect shifting political and economic balances. If such reform does not occur, the risk of a global war becomes increasingly likely. Emerging middle powers like Türkiye, which serve as stabilizers within the international system, aim to prevent major conflict by employing balancing strategies such as “hedging.” These states also play key roles in mediation and facilitation efforts to preserve global peace and security, while emphasizing the urgent need for structural reform – particularly within global institutions such as the United Nations.

The papers presented in this panel operate on the premise that the U.S.-led, Western-centric liberal world order is experiencing a rapid decline, driven by the rise of alternative powers from diverse regions. The panel seeks to offer a macro-level analytical perspective on the growing significance of Asia in 21st-century world politics and the evolving global balance of power in both economic and political terms.

Although it remains uncertain whether Asia – particularly economic giants like China and India, or military powers like Russia – will continue to dominate global attention in the coming decades, the world is clearly entering a transitional era marked by ambiguity and anxiety. It is also difficult to predict whether alternative power circles such as BRICS can offer a better future for the world's nations. Bearing these questions in mind, this panel aims to spark new discussions on the rise of the Global South and its potential implications for the foreign policies of countries like Türkiye, which is increasingly recognized not only as an emerging middle power, but also as a global swing state – one that seeks to maximize its national interests while leveraging its international status through niche diplomatic strategies.

Turkish-American Relations in an Era of Transition

Prof. Dr. Ozan ÖRMECİ, *Istanbul Kent University*

Prof. Dr. Herbert REGINBOGIN, *Catholic University of America Institute for Public Policy*

Prof. Dr. Assoc. Prof. Dr. Helin Sarı Ertem, *İstanbul Medeniyet University*

Turkish - American relations have never been free of crises, but the shifting dynamics of the 21st century have significantly increased the number and complexity of issues that trigger such tensions. Despite these challenges – whether minor or major – the strategic partnership between the two countries has endured. Türkiye and the United States remain committed members of the 76-year-old NATO alliance, whose success depends not only on defending against external threats but also on managing internal frictions among its members.

This panel aims to explore how global, regional, and domestic transformations have impacted Turkish - American relations especially in the 2000s. Today, both Türkiye and the United States differ markedly from their post-Cold War selves, shaped by evolving socio-economic conditions at multiple levels. The panel will highlight these changes – viewed through a Heraclitean lens of constant flux – and examine how they are often overlooked or misinterpreted by both sides, especially under the influence of populist narratives that lead to a “lost in translation” effect.

American policymakers, often caught in Cold War nostalgia, struggle to adapt to new geopolitical realities. This has, in turn, bolstered the self-confidence and resilience of the Turkish public, much of which harbors anti-American sentiments rooted in historical crises such as Cyprus and Palestine, as well as a traditionally religious and West-skeptic cultural outlook. Conversely, Ankara

tends to overlook the fact that the United States faces similar diplomatic challenges with many other countries, driven by shifting sociopolitical conditions both domestically and globally. The second Trump era already serves as a litmus test for the future of American hegemony, revealing growing uncertainty and mistrust among Washington's traditional allies – especially considering rising alternative blocs like BRICS.

These historically rooted traumas and cultural prejudices have created a vicious cycle, eroding mutual trust and threatening the future of the so-called “strategic” or “model” partnership. Through the papers presented in this panel, participants will gain deeper insight into the evolving world order and the transformation of traditional Western alliances – particularly the one between Türkiye and the United States. The discussion will also extend to broader systemic shifts that may redefine global power structures and shape new alliance pathways across the Atlantic, the Middle East, and beyond.

Fırtınalı Denizlerde Yol Almak: Doğu Akdeniz’de Yeniden İnşa Edilen Türk Deniz Kimliği ve Kökenleri

Nobuhide Mert Matsumoto

Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Doktora Öğrencisi

Prof. Emel Parlar Dal

Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

Bu bildiri, ilk olarak Doğu Akdeniz’de denizcilik kimliğinin inşasına dair nüanslı bir inceleme sunmakta; tarihsel rekabetleri ve çağdaş jeopolitik gerilimleri ortaya koyarak, bu kimliğin devletlerin dış politikasını ve uluslararası siyasetteki konumunu nasıl şekillendirdiğini ele almaktadır. İkinci olarak, bir Orta Güç Denizcilik Tipolojisi (Middle Power Maritime Typology – MPM) geliştirilecektir. Üçüncü olarak, araştırma Türkiye’yi bir orta güç olarak ele alacak; Doğu Akdeniz’de “Mavi Vatan” doktrini çerçevesinde denizcilik kimliğinin yeniden inşa sürecine odaklanacak ve bu süreci geliştirilen Tipoloji aracılığıyla analiz edecektir. Son olarak, çalışma Türkiye’nin denizcilik kimliğindeki süreklilikleri ve değişimleri zaman içinde değerlendirecek; bu yeni inşa edilen kimliğin Türkiye’nin Doğu Akdeniz’de ve ötesinde bir güvenlik ve barış aktörü olarak rolü üzerindeki etkisini inceleyecektir. 2016 yılından bu yana Türkiye’nin denizcilik kimliği, yukarıdan aşağıya devlet girişimleri ile denizle kurulan ekonomik, toplumsal ve kültürel bağlara dayanan aşağıdan yukarıya taleplerin dinamik etkileşimi üzerinden gelişmiştir.

Enformel Uluslararası Hükümetlerarası Örgütlerin (EUHÖ) Sosyal Ağlarını Anlamak: BRICS'in EUHÖ'ler ile Sosyal Ağı

Gülsiye Akın

Marmara Üniversitesi Uluslararası Politik Ekonomi Bölümü Doktora Öğrencisi

Prof. Dr. Emel Parlar Dal

Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

Bu çalışma, enformel uluslararası hükümetlerarası örgütlerin küresel yönetimde giderek artan rolünü, BRICS örneği üzerinden incelemektedir. EUHÖ'ler, resmî antlaşma, uluslararası hukukî kişilik ve kalıcı sekreteryaya gibi klasik örgütsel unsurlardan yoksun olmalarına rağmen, devletler arasında esnek, hızlı ve düşük maliyetli işbirliği imkânları sunan kurumsal yapılardır. Özellikle formel uluslararası örgütlerin karar alma süreçlerinde yaşanan tıkanmalar, veto mekanizmaları ve bürokratik hantallık, bu tür enformel düzenlemelere olan ihtiyacı artırmaktadır. Çalışma, enformel örgütlerin neden ortaya çıktığını ve neden tercih edildiğini, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, iklim müzakereleri ve Avrupa savunma işbirliği gibi alanlarda formel kurumların karşılaştığı karar alma tıkanmaları üzerinden tartışmaktadır. Bu bağlamda G20, Normandiya Formatı ve MIKTA gibi enformel uluslararası hükümetlerarası örgütlerin, sınırlı üyelikleri, düşük kurumsal maliyetleri ve esnek müzakere yapıları sayesinde küresel ve bölgesel sorunlara alternatif ve tamamlayıcı çözüm mekanizmaları sunduğu gösterilmektedir. Araştırmanın özgün katkısı, BRICS'in diğer enformel hükümetlerarası örgütlerle kurduğu ilişkilerin sosyal ağ analizi (SNA) yöntemiyle incelenmesidir. 2008–2025 dönemine ait BRICS belgeleri üzerinden yapılan analiz, BRICS söyleminde BASIC ve G20 gibi platformların karşılaştırmalı ve bağlamsal referans noktaları olarak öne çıktığını, buna karşılık daha sınırlı etkileşime sahip bazı mekanizmaların marjinal kaldığını

göstermektedir. Bulgular, BRICS'in enformel kurumsal ağlar aracılığıyla statü, görünürlük ve yönetim etkisini artırdığını ortaya koymaktadır. Çalışma, enformel örgütlerin küresel yönetim mimarisinde tamamlayıcı değil, giderek yapısal bir unsur hâline geldiğini ve BRICS'in bu ağlar içinde merkezi bir konum kazandığını savunmaktadır.

Bölgesel Çatışmalar Bağlamında Ak Parti Dönemi Türk Dış Politikası (2002-2025)

Dr. Yunus Çolak

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) iktidarı süresince Türkiye'nin dış politikasının genel ilkeleri, komşu ülkelerde yaşanan bölgesel çatışmalar karşısında önemli sınamalara tabi tutulmuştur. Bu çalışmada, 2002–2025 döneminde Türkiye'nin komşularını doğrudan ya da dolaylı biçimde etkileyen beş önemli çatışma – ABD-Irak (2003), Rusya-Gürcistan (2008), Azerbaycan-Ermenistan (2016 ve 2020), Rusya-Ukrayna (2014 ve 2022) ve İran-İsrail (2025) – incelenerek, Türk dış politikasının bu çatışmalar karşısındaki tutumu analiz edilmektedir. Çalışmada yöntem olarak nitel karşılaştırmalı analiz benimsenmiştir. Her bir örnek olay kendi bağlamında incelenmiş; Türkiye'nin tepkileri diplomatik söylem, askeri angajman, arabuluculuk girişimleri ve medya yansımaları gibi boyutlar üzerinden karşılaştırılmıştır. Veriler, resmî rapor ve açıklamalar, lider beyanları ve birincil kaynaklar ve akademik literatür (Türkçe ve İngilizce) temelinde derlenmiştir. Ayrıca, dış politikanın zaman içindeki değişimini daha iyi anlamak amacıyla süreç izleme (process tracing) tekniği de kullanılmış, her bir çatışmada karar alma süreçleri ve dış politika refleksleri zamansal olarak takip edilmiştir. Elde edilen bulgular, Türkiye'nin bu çatışmalara yaklaşımında belirli bir tutarlılık ile dikkat çekici kırılmaların bir arada var olduğunu göstermektedir. İlk olarak Türkiye, giderek artan bir biçimde, bu bölgesel çatışmalarda yatıştırıcı ve arabulucu rolünü üstlenmeye çabalamıştır. Örneğin, 2022 yılında Rusya-Ukrayna heyetlerinin İstanbul'da yüz yüze müzakerelere oturması, Türkiye'nin yatıştırıcı ve arabulucu rolüne dair en somut örneklerden bir tanesidir. Bu anlamda, özellikle hemen her çatışmada vurgulanan toprak bütünlüğü meselesi ile birlikte ele alındığında, Türk dış politi-

kasının geleneksel statükocu yaklaşımı ile uyumlu bir politika görülmektedir. Ancak, Türk dış politikasının bir diğer önemli geleneksel yaklaşımı olan batı ile birlikte hareket etme prensibi bu çatışmaların çoğunda uygulanmamıştır. Örneğin ABD'nin Irak işgaline aktif olarak katılmayan Türkiye, Azerbaycan-Ermenistan çatışmalarında, batılı devletlerin itirazlarına rağmen, aktif bir biçimde Azerbaycan'nın yanında yer almıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde, AK Parti dönemi dış politikasında geleneksel “statükocu” yaklaşımdan büyük ölçüde taviz vermezken, “Batı yanlısı” çizgiden belirli alanlarda ayrışmalar görüldüğü, özellikle güvenlik merkezli krizlerde daha özerk ve bölgesel etkisini artırma hedefli bir yönelim benimsendiği görülmektedir. Bu dönüşüm, AK Parti döneminde Türkiye'nin yalnızca ittifaklara dayalı değil, aynı zamanda kriz-temelli esnek ve çok boyutlu bir dış politika çerçevesine yöneldiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, AK Parti Dönemi, Bölgesel Çatışmalar.

II. Dünya Savaşı Sonrası Fransa-Almanya İşbirliği ve Türkiye-Rusya İlişkileri İçin Çıkarılabilecek Dersler

Prof. Dr. Havva Kök Arslan

Üsküdar Üniversitesi, İTBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

Fransa-Almanya işbirliği, İkinci Dünya Savaşı sonrası uzlaşma ve bölgesel bütünleşme açısından Avrupa siyasal tarihinde en çok referans verilen modellerden biridir. İki dünya savaşının ardından bu iki tarihsel rakip, düşmanlığı, kurumsallaşmış iş birliğine dönüştürerek Avrupa entegrasyonunun temelini atmıştır. Bu çalışma, söz konusu ortaklığın siyasal, kurumsal ve normatif boyutlarını incelemekte; buradan hareketle Türkiye ile Rusya gibi tarihsel rekabetin gölgesinde şekillenen iki bölgesel aktör için nasıl bir yol haritası sunabileceğini sorgulamaktadır. Türkiye ile Rusya, AB benzeri bir bütünleşme sürecine sahip olmasalar da, enerji alanındaki karşılıklı bağımlılıkları, örtüşen jeopolitik etki alanları ve artan stratejik etkileşimleri sayesinde karmaşık bir iş birliği ve rekabet dengesi kurmuşlardır. Karadeniz ve Güney Kafkasya gibi ortak komşuluk alanlarında gerilimler sürse de, son yıllarda Moskova-Ankara ilişkilerinde genel olarak bir yakınlaşma eğilimi gözlemlenmektedir. Bu genişleyen diyalog zemininden hareketle, iki ülkenin bölgesel krizlerin tırmanmasını önlemek ve uzun vadeli istikrarı desteklemek için birlikte hareket etme potansiyeli artmaktadır. Bu bildiri, Fransa-Almanya yakınlaşmasının temel dinamiklerini – elit düzeyinde güven inşası, kurumsal çerçeve oluşturma, ekonomik karşılıklı bağımlılık ve ortak güvenlik algısı gibi – çözümleyerek, bu unsurların Türkiye-Rusya ilişkilerine ne ölçüde uyarlanabileceğini karşılaştırmalı bir çerçevede ele alacaktır. Çalışma; tarihsel kurumsalcılık, bölgesel iş birliği kuramları ve stratejik pragmatizm yaklaşımlarından yararlanmakta; Soçi Mutabakatları, Elysee Antlaşması gibi birincil belgeler ile uzman görüş-

melerine dayanmaktadır. İlk bulgular, Türkiye ile Rusya arasındaki siyasi sistem farklılıkları, tarih anlatıları ve dış politika yönelimlerinin doğrudan model transferini zorlaştırdığını; ancak enerji, güvenlik ve kriz yönetimi alanlarında kurallara dayalı bir iş birliğinin inşa edilebileceğini göstermektedir. Bu çalışma, Avrupa deneyimlerinin AB dışı bağlamlara nasıl uyarlanabileceğine dair literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Fransa-Almanya ortaklığı; Türkiye-Rusya ilişkileri; bölgesel işbirliği; savaş sonrası uzlaşma; stratejik rekabet; Avrupa entegrasyonu; karşılaştırmalı dış politika

Kimlik Dış Politika İlişkisi Bağlamında Türkiye'nin İkinci Karabağ Savaşı Sonrası Güney Kafkasya Politikasının Analizi

Dr. Kadir Ertaç Çelik

HBV Üniversitesi, İİBF. Uluslararası İlişkiler Bölümü

Bu çalışmada konstrüktivist düşünce okulu çerçevesinde Türkiye'nin İkinci Karabağ Savaşı sonrası Türkiye'nin Güney Kafkasya politikasının incelenmiştir. Bu bağlamda İkinci Karabağ Savaşı sonrası Türkiye'nin Güney Kafkasya politikasında konstrüktivist düşünce okulunun kuramsal bir temele oturttuğu kimlik-dış politika ilişkisi bağlamında kimlik ve kültür parametrelerinin devletlerin dış politika tercihlerini belirlediği varsayımının geçerliliği üzerine bir tartışma yürütülmüştür. Uluslararası sistemi, maddi bir yapı olarak ele alan neorealistlerin aksine sosyal bir yapı olarak kabul eden konstrüktivist yaklaşım, aktörlerin kimlik ve çıkarlarının toplumsal olarak inşa edildiğini ve bunların da dış politika tercihlerini belirlediğini savunurlar. Buradan hareketle normlar/kurallar olarak tanımlanabilecek olan ve devletlerin çevresel yapısını (uluslararası yapı) ifade eden kültürel ve kurumsal unsurlar, devletlerin çıkarlarını, politikalarını ve kimliğini; devletin kimliğinin ise çıkarları ve politikaları etkilediği tezini ileri sürerler. Konstrüktivist yaklaşımın kimlik ve çıkar arasındaki karşılıklı etkileşimi varsayımından hareketle Türkiye'nin Güney Kafkasya politikasına yönelik politikasına genel perspektiften bakıldığında bölgenin siyasi ve ekonomik istikrarının korunması, bölgesel işbirliğinin desteklenmesi ve bölge ülkelerinin Avrupa-Atlantik kurumlarına entegrasyonuna destek olunması yönünde bir tercihin olduğu görülmektedir. Buradan hareketle Güney Kafkasya ülkelerini bağımsızlıklarını ilk tanıyan ülkelerden biri olan Türkiye, Ermenistan'ın 1993 yılında Azerbaycan toprağı olan Kelbecer'i işgal etmesi üzerine söz konusu ülkeyle olan sınırını kapatmıştır. Buna karşın ortak

kimlik vurgusunun ön plana çıktığı ve “bir millet iki devlet” mottosuyla tanımlanan Azerbaycan ve Gürcistan’la ilişkileri pozitif yönlü bir seyir izlemiştir. 2020 yılında gerçekleşen İkinci Karabağ Savaşı’nda ise Azerbaycan’a açık bir şekilde destek veren Türkiye, Azerbaycan’ın zaferi sonrası bölgedeki angajmanını daha da derinleştirmiştir. Bu minvalde 2021 yılında iki devlet arasında Şuşa Beyannamesi imzalanarak ilişkiler müttefiklik seviyesine çıkarılmıştır. Ayrıca Soğuk Savaş döneminin bitmesi ve Sovyetler Birliği’nin dağılmasının ardından Bakü-Tiflis- Ceyhan (BTC) Petrol Boru Hattı, Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz (BTE) Boru Hattı, Bakü-Tiflis-Kars (BTK) Demiryolu ve TANAP projeleri hayata geçirilmiştir. Enerji jeopolitiği bağlamında boru hatlarının güzergahlarına bakıldığında Azerbaycan merkezli bir anlayışla hareket edildiği görülmektedir. İkinci Karabağ Savaşı sonrası sonrasında ise bu politika devam etmiş olup Zengezur Koridoru bunun bariz örneklerinden birisidir. Netice itibarıyla Türkiye’nin Güney Kafkasya politikasında kimliğin çıkarları belirlediği ve bunun da dış politikayı etkilediği varsayımının geçerli olduğu bir durumun söz konusu olduğu iddia edilebilir. Türkiye, İkinci Karabağ Savaşı’nda tereddütsüz bir şekilde Azerbaycan’ın yanında yer almış ve Azerbaycan’ın Karabağ’daki topraklarını işgalden kurtarması ertesinde Azerbaycan ve Ermenistan’ı barış anlaşmasını ilk fırsatta imzalamalarını desteklemiş olup; Ermenistan’ın eskiye nispeten yapıcı bir politikayla hareket etmesinden ötürü de ilişkilerin normalleşmesi yönünde bir politika benimsemiş ve kademeli bir barış sürecini başlatacağını deklare etmiş ve çok sayıda güven artırıcı adım atılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Azerbaycan, Güney Kafkasya, İkinci Karabağ Savaşı, Kimlik-dış politika ilişkisi, Konstrüktivizm.

“Abraham İttifakı” Yolunda Körfez Ülkelerinin Rolü Ve Türkiye’ye Etkileri

Dr. Esra Çavuşoğlu

Marmara Üniversitesi

Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi Arap Körfez ülkeleri, Filistin-İsrail meselesinde Suudi Arabistan liderliğinde tarihsel olarak öncü ve belirleyici bir rol oynamıştır. Özellikle, 1. Dünya Savaşı sonrasında bölgedeki tek bağımsız devletin kurucusu olan Kral Abdulaziz El-Suud liderliğinde Filistin’in işgaline karşı İngiliz ve Amerikan liderleriyle diplomatik bir mücadele yürütülmüş ve Kral Abdulaziz’in bu politikası oğullarının krallık dönemlerinde de sürdürülerek değişmez bir devlet politikası haline gelmiştir. Umman haricindeki diğer küçük Körfez Arap ülkeleri de aynı politikayı takip etmiş ve Filistin meselesi Körfez ülkelerinin Batılı müttefikleriyle olan ilişkilerinde temel sorun haline gelmiştir. 90’ların ikinci yarısı itibarıyla bazı Körfez ülkelerinin İsrail’le örtülü ilişkiler geliştirmesiyle başlayan ve 2020’de Birleşik Arap Emirlikleri’nin İsrail’le İbrahim Anlaşması’nı imzalamasıyla başlayan İsrail’le normalleşme sürecinde Körfez politikası önemli bir dönüşüm geçirerek, bu kez İsrail’le yakınlaşma konusunda öncü olarak belirleyici ve tarihi bir rol oynamıştır. Suud-İsrail normalleşme görüşmeleri, 7 Ekim sonrasında Gazze’de İsrail’in sürdürdüğü soykırım nedeniyle askıya alınmış olsa da, Suriye’de rejimin düşmesiyle bölgesel dinamikler “Abraham İttifakı” çerçevesinde yeniden şekillenmekte ve sonuçları Türkiye’ye yansımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Körfez ülkeleri, İsrail, İbrahim Anlaşmaları, Ortadoğu

The Key Role of the Gulf Countries Towards ‘Abraham Alliance’ and its Impact On Turkey

The Gulf Arab countries, members of the Gulf Cooperation Council (GCC), have historically played a leading and decisive role in the Palestine-Israel issue, led by Saudi Arabia. In particular, under the leadership of King Abdulaziz Al Saud, the founder of the only independent state in the region after World War I, they waged a diplomatic struggle with British and American leaders against the occupation of Palestine. This policy, continued during the reigns of his sons, became a constant state policy. With the exception of Oman, other smaller Gulf Arab states followed the same policy, and the Palestinian issue became a central issue in the Gulf countries’ relations with their Western allies. In the normalization process with Israel, which began in the second half of the 1990s with some Gulf countries developing covert relations with Israel and began with the United Arab Emirates signing the Abraham Accords with Israel in 2020, Gulf policy underwent a significant transformation, this time playing a decisive and historic role as a pioneer in rapprochement with Israel. Although the Saudi-Israeli normalization talks were suspended due to the genocide perpetrated by Israel in Gaza after October 7th, with the fall of the Syrian regime, a new structure within the framework of the Abraham Alliance; is gaining ground in the region, and its consequences are reverberating in Turkey.

Keywords: Gulf States, Israel, Abraham Accords, Middle East

Türkiye-Güney Afrika İlişkilerinde Yeni Dinamikler, Sorunlar ve Fırsatlar

Doç.Dr. Abdurrahim Sıradağ

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi Arap Körfez ülkeleri, Filistin-İsrail meselesinde Suudi Arabistan liderliğinde tarihsel olarak öncü ve belirleyici bir rol oynamıştır. Özellikle, 1. Dünya Savaşı sonrasında bölgedeki tek bağımsız devletin kurucusu olan Kral Abdulaziz El-Suud liderliğinde Filistin'in işgaline karşı İngiliz ve Amerikan liderleriyle diplomatik bir mücadele yürütülmüş ve Kral Abdulaziz'in bu politikası oğullarının krallık dönemlerinde de sürdürülerek değişmez bir devlet politikası haline gelmiştir. Umman haricindeki diğer küçük Körfez Arap ülkeleri de aynı politikayı takip etmiş ve Filistin meselesi Körfez ülkelerinin Batılı müttefikleriyle olan ilişkilerinde temel sorun haline gelmiştir. 90'ların ikinci yarısı itibarıyla bazı Körfez ülkelerinin İsrail'le örtülü ilişkiler geliştirmesiyle başlayan ve 2020'de Birleşik Arap Emirlikleri'nin İsrail'le İbrahim Anlaşması'nı imzalamasıyla başlayan İsrail'le normalleşme sürecinde Körfez politikası önemli bir dönüşüm geçirerek, bu kez İsrail'le yakınlaşma konusunda öncü olarak belirleyici ve tarihi bir rol oynamıştır. Suud-İsrail normalleşme görüşmeleri, 7 Ekim sonrasında Gazze'de İsrail'in sürdürdüğü soykırım nedeniyle askıya alınmış olsa da, Suriye'de rejimin düşmesiyle bölgesel dinamikler "Abraham İttifakı" çerçevesinde yeniden şekillenmekte ve sonuçları Türkiye'ye yansımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Körfez ülkeleri, İsrail, İbrahim Anlaşmaları, Ortadoğu

The Key Role of the Gulf Countries Towards ‘Abraham Alliance’ and its Impact On Turkey

The Gulf Arab countries, members of the Gulf Cooperation Council (GCC), have historically played a leading and decisive role in the Palestine-Israel issue, led by Saudi Arabia. In particular, under the leadership of King Abdulaziz Al Saud, the founder of the only independent state in the region after World War I, they waged a diplomatic struggle with British and American leaders against the occupation of Palestine. This policy, continued during the reigns of his sons, became a constant state policy. With the exception of Oman, other smaller Gulf Arab states followed the same policy, and the Palestinian issue became a central issue in the Gulf countries' relations with their Western allies. In the normalization process with Israel, which began in the second half of the 1990s with some Gulf countries developing covert relations with Israel and began with the United Arab Emirates signing the Abraham Accords with Israel in 2020, Gulf policy underwent a significant transformation, this time playing a decisive and historic role as a pioneer in rapprochement with Israel. Although the Saudi-Israeli normalization talks were suspended due to the genocide perpetrated by Israel in Gaza after October 7th, with the fall of the Syrian regime, a new structure within the framework of the Abraham Alliance; is gaining ground in the region, and its consequences are reverberating in Turkey.

Keywords: Gulf States, Israel, Abraham Accords, Middle East

Türkiye'nin Afrika'da İHA Satışı Üzerinden Güç Arayışı

Muhammed Albayrak

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi

21. yüzyılda devletler, realist uluslararası ilişkiler teorisinin öngördüğü şekilde, yüksek politika alanında güç edinimini sürdürmektedir. Özellikle Endüstri 4.0 süreciyle birlikte dijital teknolojiler, otonom silah sistemleri ve gelişmiş haberleşme altyapıları, devletlerin stratejik kapasite inşasında belirleyici bir rol oynamaya başlamıştır. Bu bağlamda, güç kavramının dönüşümü, savaşın doğasının ve araçlarının evrimi ile bu değişimlerin uluslararası ilişkilerdeki yansımaları, kuramsal ve ampirik olarak analiz edilmesi gereken bir alanı teşkil etmektedir. Bu ilişkilerin yalnızca ekonomik boyutla sınırlı kalmadığı; özellikle savunma sanayi alanında geliştirilen İnsansız Hava Araçları (İHA) üzerinden askeri iş birliklerinin ve stratejik güç projeksiyonunun giderek önem kazandığı gözlemlenmektedir. Bu çalışmada araştırma yöntemi olarak doküman analizi kullanılmış; alandaki Türkçe ve İngilizce kaynakların sınırlılığına rağmen, konuya ilişkin ulusal ve uluslararası akademik yayınlar ile çeşitli kurumsal raporlar ve güvenilir internet kaynakları taranmıştır. Çalışmanın temel bulgusu, Türkiye'nin İHA teknolojilerinde dünyada ilk üç ülke arasında yer aldığı ve bu teknolojik kapasitenin Afrika'da stratejik bir etki alanı yaratmasında belirleyici olduğu yönündedir. Türkiye'nin, Birleşmiş Milletler tarafından tanınan devletlere gerçekleştirdiği İHA satışları, yalnızca ekonomik değil aynı zamanda diplomatik meşruiyetini pekiştiren bir enstrüman olarak öne çıkmaktadır. Araştırma sonuç olarak Türkiye'nin savunma sanayi ürünlerini, özellikle İHA'ları, yeni bir diplomasi aracı olarak nasıl kullandığını ortaya koymakta; Türkiye'nin Afrika'daki stratejik güç edinim süreci, bölgedeki diğer küresel aktörlerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir.

Nikol Paşinyan Dönemi Türkiye-Ermenistan İlişkileri Ve Türk Dış Politikasına Yansımaları (2018-2025)

Prof. Dr. Recep Karacakaya

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Bu tebliğde, Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan'ın, 2018 yılında Ermenistan başbakanı olmasından itibaren 2025 yılına kadar Türkiye karşı izlediği politikalar ele alınacaktır. Başbakan olduktan sonra 1915 olaylarıyla ilgili Ermeni tezlerini savunmaya devam edeceğini açıklayan, fakat Türkiye-Ermenistan ilişkilerini normalleştirilmesi gerektiğini de söyleyen, Ermenistan işgali altındaki Karabağ'da başlayan ikinci savaşı kaybeden Paşinyan, 2021'de bir darbe girişimine maruz kalarak ülkeyi erken seçime götürmüş ve seçimler sonucunda tekrar başbakan olmuştur. Nikol Paşinyan, İkinci Karabağ Savaşı sonrasında daha önce izlediği politikaları değiştirerek, Türkiye ve Azerbaycanla ilişkilerini normalleştirme adımları atmaya başlamıştır. Ermenistan'ın yalnızca güvenliğinin değil, aynı zamanda refahının da komşularıyla ilişkilerin normalleşmesine bağlı olduğunu anlamış, Türkiye ile aktif bir diyalog içerisine girerek, Ermenistan'ın Türkiye ile ilişkilerinin normalleşmesinin, Ermenistan açısından önemli olduğunu ifade etmiştir. Türkiye ile daha önceki Ermenistan yönetimlerine göre nispeten ılımlı bir yaklaşım içinde bulunan Nikol Paşinyan, Ter Petrosyan döneminde izlenen politikalara yakın, Türkiye ile ilgili iyi ilişkiler kurmayı ön plana alan gerçekçi ve siyasi açıdan ayakları yere basan bir politika izlemektedir. Halkın desteğini sağlayıp iktidarda kalabilirse Türk-Ermeni ilişkilerinde ciddi adımlar atılabilir. En azından normalleşme süreci devam ederse, tarihte Ermeni lobisinin ve bazı Ermeni tarihçilerin soykırım iddiaları yeniden sorgulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan, Karabağ, Paşinyan, Dış Politika

Innovation Diplomacy and Tech Cooperation Between Italy and Türkiye: Emerging Trajectories and Strategic Convergences

Prof. Daniela La Foresta

Full Professor, University of Naples Federico II, Department of Political Science

Ilaria Bruner

PhD Student, University of Naples Federico II, Department of Political Science

In a shifting multipolar order, technological innovation has become a central arena for international cooperation, especially among middle powers. This paper examines the evolving relationship between Italy and Türkiye through the lens of innovation diplomacy, highlighting the emergence of a techno-strategic axis in the Euro-Mediterranean and Eurasian contexts. The analysis shows how both countries have progressively integrated innovation and high-tech sectors – such as aerospace, defense technologies, and digital infrastructures – into their foreign policy agendas. A turning point was the 4th Italy–Türkiye Intergovernmental Summit (2025), which fostered agreements between the Italian Space Agency (ASI) and the Turkish Space Agency (TUA), alongside industrial ventures involving Leonardo and Baykar. The study combines qualitative analysis of policy documents and joint declarations with comparative data on bilateral high-tech investments. Findings indicate a growing institutionalization of innovation within strategic dialogues, with implications for regional governance and the positioning of Italy and Türkiye as middle-power innovators.

Keywords: innovation diplomacy; Italy–Türkiye relations; techno-strategic axis; aerospace cooperation; middle powers.

Is There a Role for Türkiye? UK Foreign Policy Narratives from *Global Britain* to *Britain Reconnected*

Dr. Aybars Karci

İstanbul Medeniyet University

In the 21st century, UK–Türkiye diplomatic relations constitute a subject of growing relevance, intersecting with international affairs at bilateral, regional, and global levels. Originating and developing under the conditions of the Cold War, these relations now hold the potential to evolve into a strategic partnership within the NATO framework. However, the academic literature appears to lack comprehensive evaluations regarding Türkiye’s place and role within the United Kingdom’s post-Brexit foreign policy vision. This study aims to contribute to the literature by identifying the opportunities and constraints for cooperation and partnership in UK–Türkiye relations throughout the 2020s, across all three aforementioned dimensions.

During the period of Conservative Party rule in the United Kingdom from 2010 to 2024, a foreign policy trajectory was pursued that ultimately culminated in the country’s withdrawal from the European Union in 2020 – a historic rupture that triggered significant transformations in British foreign policy. These transformations became particularly visible through the “Global Britain” vision, which was formulated under Conservative leadership and arguably reflected a renewed sense of imperial ambition. Two foreign policy documents published in 2021 and 2023 articulated the core principles, regional priorities, perceived threats, and cooperation opportunities that would shape the UK’s external engagements throughout the 2020s. In contrast, the Labour Party’s foreign policy approach – articulated by current Foreign Secretary David Lam-

my in the 2023 policy paper Britain Reconnected – sets out a markedly different agenda. Although not a legally binding document, this paper arguably represents the de facto direction of UK foreign policy in the post-2024 period.

This study combines qualitative document analysis with a strategic relationship assessment. First, it examines three key UK foreign policy documents from the 2020s through a discourse-oriented lens to evaluate Türkiye’s strategic visibility. Second, it assesses the real-world opportunities and limitations within UK–Türkiye relations, analysing how Türkiye’s discursive positioning aligns with geopolitical and economic realities. The findings suggest that Türkiye may hold only a limited role within the “Global Britain” framework, yet it appears to possess greater potential for strategic engagement under the Britain Reconnected approach, due to its regional power characteristics. Considering that both foreign policy visions aim to reposition the UK as a more active global actor, the potential for UK–Türkiye cooperation seems relatively limited in regions such as the Indo-Pacific, Latin America, and the Arctic. Conversely, substantial opportunities for strategic partnership are identified in the Euro-Atlantic, Eastern European, Middle Eastern, and North African contexts.

Keywords: Global Britain, Britain Reconnected, UK, Türkiye

Türkiye – EU Relations During the Second Trump Presidency: Opportunities and Pitfalls

Martin Dudas

PhD student at Masaryk University in Brno

The subject of this qualitative research is the description and analysis of the relations between the European Union and Türkiye during Donald Trump's second presidency. Firstly, the geopolitical context is provided. Trump's election for his second term in 2024 drastically changed the international order and, alongside existing developments, pushed Europe to seek greater security autonomy and alternative suppliers of energy resources. The new situation presents both opportunities for cooperation and pitfalls for the relations between Ankara and Brussels. By far, the main area for cooperation is the defense and security sector. Due to the ongoing conflict in Ukraine, European states seek to bolster their defensive capabilities. Türkiye, with the second-largest army in NATO and an expanding defense industry, is able to provide EU countries with both military hardware and boots on the ground. Migration management is another sector where Türkiye and the EU can find common ground, as both parties are interested in reducing the migration flow and facilitating the return of Syrian refugees following the fall of Bashar al-Assad's regime in Syria. As Europe seeks to find alternative suppliers of natural gas and oil due to Russia's invasion of Ukraine, Türkiye launched an initiative to become a regional energy hub, facilitating the transit of energy resources from the Caspian region and Arab states to Europe. Finally, the U.S. pivots inward, and both Turkey and the EU may seek greater regional economic integration. This, however, requires the modernization of the Customs Union Agreement. There are, however, areas where the positions of Türkiye and the European Union do not align. The EU is concerned due to what it perceives as democratic backsliding in Türkiye, with the arrest of Ekrem İmamoğlu being the most recent expression of this

trend. This criticism is perceived as interference in internal affairs by Ankara. Despite occasional thaw, Türkiye's relations with Greece and Cyprus remain tense, and the disputes over maritime boundaries, drilling rights, and military posturing in the Eastern Mediterranean are an obstacle to the deepening of ties between the EU and Türkiye. In addition to the rise of far-right parties who are skeptical of, if not openly hostile to Türkiye's accession to the EU, these factors mean that the integration of Türkiye into the European Union is unlikely to proceed. In conclusion, the second term of Donald Trump as the President of the United States, alongside other global developments, provides several opportunities to rejuvenate the relations between Türkiye and the EU. Despite this, however, due to other significant negative factors, it is unlikely that these opportunities will transform into progress in Türkiye's EU accession process.

Keywords: Türkiye, European Union, United States, diplomacy, defense, security

“Stratejik Ortaklıktan Kimliksel Belirsizliğe: Türk Dış Politikasında Avrupa Birliği ile İlişkilerin Ontolojik Güvenlik Perspektifi

Özlem Baştan

Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi

Geleneksel yaklaşımlar, Türkiye–Avrupa Birliği (AB) ilişkilerini çoğunlukla ekonomik çıkarlar, stratejik iş birlikleri veya demokratikleşme süreçleri üzerinden değerlendirmektedir. Bu çalışma ise ikili ilişkileri kimlik arayışı ve ontolojik güvenlik kaygıları bağlamında ele almaktadır. Ontolojik güvenlik, devletlerin yalnızca fiziksel güvenliğini değil, aynı zamanda kimlik, varoluş ve süreklilik ihtiyacını da koruma çabasını ifade eder. Devletler, uluslararası ilişkilerdeki belirsizlikler ve krizler karşısında kimliklerini güvence altına almak için dış politika aracılığıyla anlam üretir. Bu anlamda dış politika, çıkarların korunmasının ötesinde, ulusal anlatıların ve kimliksel söylemlerin yeniden üretildiği bir zemindir. Özellikle kriz dönemlerinde, devletler özgün tarihsel kimliklerini savunmak adına korumacı veya tepkisel politikalar geliştirebilir. Türk dış politikası da yalnızca jeopolitik ve stratejik kaygılarla değil, aynı zamanda devlet kimliğinin korunması ve dış dünyaya onaylatılması ihtiyacıyla şekillenmiştir. Türkiye’nin Batılı kimliğini inşa etme arzusu ile Avrupa Birliği’nin Türkiye’yi “öteki” olarak tanımlama eğilimi, iki tarafın da ontolojik güvenliğini tehdit eden bir gerilim yaratmıştır. Türkiye açısından Avrupa Birliği süreci yalnızca bir üyelik meselesi değil, aynı zamanda “biz kimiz?” sorusuna verilen cevabın dış politikadaki yansımasıdır. 2000’li yıllardan itibaren yaşanan reform yorgunluğu, bölgesel krizler, göç, terörle mücadelede iş birliği eksikliği gibi sorunlar, Türkiye’nin Batı’dan dışlandığı algısını derinleştirmiştir. Bu bağlamda Türkiye, kendisini “bağımsız, güçlü bir bölgesel aktör” ve “medeniyetler arası köprü” olarak tanımlayarak; dış politikasında “yerli ve milli

duruş” ve “çok kutuplu dünya” vizyonlarını öne çıkarmıştır. Bu çalışma, Türkiye’nin ontolojik güvenlik temellerini ortaya koyarak Avrupa Birliği ile ilişkilerinde yaşadığı dalgalanmaların yalnızca çıkar ve güvenlik hesaplarına değil, aynı zamanda ontolojik güvenlik arayışına ve kimliksel süreklilik ihtiyacına dayandığını savunmaktadır. Türkiye’nin uluslararası sistemde kendisini nasıl konumlandığı, dış politika tercihlerine doğrudan yansımaktadır. Avrupa Birliği ile ilişkiler ise bu kimlik mücadelesinin en somut sahasıdır. Çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinin kullanılması planlanmaktadır. Araştırma kapsamında ilgili literatürdeki makaleler kitaplar gibi bilimsel araştırmaların yanı sıra resmî ve yarı resmî kaynaklar taranacaktır. Söylem analizi, vaka çalışmalarında aktörlerin biyografik anlatısının içeriğini analiz etmek ve söylemin etkisinin belirli eylem türlerini nasıl ürettiğini ortaya çıkarmak için oldukça yararlı olacaktır. Ayrıca literatürdeki ontolojik güvenlik tartışmaları, Türk dış politikasına uygulanarak kuram–uygulama ilişkisi kurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ontolojik güvenlik, Türk Dış Politikası, Kimlik, Avrupa Birliği, Dış Politika

Türk Dış Politikasında Arabuluculuk Örneği Olarak Suriye Krizinde İnsani Diplomasi

Dr. Müge Palancı

İstanbul Üniversitesi, Avrupa Birliği Anabilim Dalı

Doç.Dr. Pınar Akarçay

İstanbul Üniversitesi Uluslararası Soykırım ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar Enstitüsü

Arabuluculuk üçüncü tarafın çatışma çözümüne dâhil olması olarak ifade edilmektedir. Üçüncü taraf, çatışma yaşayan aktörlerin kendi başlarına aralarındaki soruna çözüm getirmesine yardımcı olmakta ve çatışmaya çözüm getirmekten ziyade, doğru teknik ve usullere başvurarak söz konusu tarafların çözümü bulmasına yardımcı olmaktadır (Fisas, 2015:99). Arabulucu taraf çatışmaya karşı güvenilir ve önyargısız müdahale etmektedir (Horowitz, 2007:51). Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti Devleti son yirmi beş yıldır sürdürdüğü dış politika ile küresel ve bölgesel istikrarsızlığı önlemek, barışı tahsis etmek amacıyla arabuluculuk faaliyetlerinde önemli başarılar elde etmiştir. Suriye rejimi ve muhalifler arasında yaşanan gerilimler; terör grupları ve diğer bölge devletlerinin de ülkedeki çatışmaya dâhil olmasıyla durum etkilerinin ülkemize olumsuz yansımasıyla devam eden süreçte Türkiye çatışmaya çözümler arayan taraf olmuştur. 2011 yılında başlayan ayaklanmalarda Türkiye Şam'a yönelik diplomatik adımlar atmış; Dış İşleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve MİT Müsteşarı Hakan Fidan ülkede demokratik reformları desteklemek adına rejime destek amaçlı ziyaretler gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin girişimleri rejim üzerinde etkili olmamış, Esed rejiminin halka yönelik şiddet içeren tavırları sonrası Şam ile ilişkiler askıya alınmıştır. Bu süreçte Suriye içerisindeki muhalif gruplar ile irtibat kurularak çatışmalara çözüm bulunmak istenmiştir. Türkiye, Rusya ve İran'ın katılımıyla 2017 yılında Astana'da Suriye'deki rejim ve muhalif temsilcilerinin katılımıyla bir zirve gerçekleştirilmiştir. Suriye'nin

toprak bütünlüğünü dikkate alarak, binlerce Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapan Türkiye; çatışmazlık bölgeleri oluşturarak bölge halkına güvenli bölgeler yaratmıştır. Türkiye'nin dış politika davranışlarının normatif boyutunu daha çok insani unsurlar oluştururken, sınır bölgesindeki terör faaliyetlerinin kendi güvenliğini tehlikeye düşürmesi, rejim güçlerinin kullandığı ağır silahların sınır güvenliğine tehdit oluşturması gibi etkiler (Kirişçi, 2014, s. 34) krizin Türkiye için farklı bir boyuta geçmesine neden olmuştur. Türkiye sınırına yakın bölgeleri terör tehditlerine karşı korumak için bölgeye askeri birlikler gönderirken; diğer yandan Suriye'deki çatışmaların son bulması ve sivillere yardım ulaştırılması için uluslararası toplantılara katılmıştır. 2017 Astana ve Cenevre görüşmelerinden konuya dair kalıcı çözümler çıkmazken; İran, Türkiye ve Rusya'nın garantör devletler olması kararlaştırılmıştır. Rejim ve muhalifler arasında yıllarca süren çatışmalar sonrası 8 Aralık 2024 tarihinde 61 yıllık Baas yönetiminin yıkılması sonrasında Türkiye'den Suriye'ye ilk ziyaret dış işleri düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Türkiye arabuluculuk faaliyetlerini bir dış politika aracı olarak kullanmıştır. Bu çerçevede insani diplomasi ve arabuluculuk uygulamalarında elde edilen başarılar sayesinde küresel anlamda diplomasinin ağırlık merkezinin Türkiye'ye doğru kaydığı görülmektedir. Suriye Krizi sırasında Suriye toplumunun çıkarlarını ve ihtiyaçlarını gözetken diplomatik adımlar ile Türkiye, Suriye'de barışın inşasında büyük rol oynamıştır.

Şahsiyetli Dış Politika

Dr. Uğur Matić

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

Şahsiyetli Dış Politika ifadesi, Mustafa Kemal Atatürk'ün dış politika söylemlerinde görülebileceği gibi, daha çok Soğuk Savaş yıllarında Türk dış politikasındaki gelişmelerle ilgili olarak yapılan yapıcı eleştirilerde kendine yer bulmuştur. Bu ifadeyi zikredenler, gazete ve dergi köşe yazılarında dönemin entelektüel, diplomat ya da eski siyasetçileri olabildiği gibi, aktif siyasette yer alan isimlerin de kimi zaman dış politikaya muhalefet etmek, zaman zaman bir özeleştirici ya da nadiren de olsa yapılan dış politika hamlesini övmek adına bu ifadeye başvurdukları da görülmektedir. Bu ifadenin kullanıldığı metinler ve söylemler incelendiğinde ise “Şahsiyetli dış politika”nın yalnızca eleştirilerde kullanılan basit bir cümle olmadığı, aslında Türk dış politikasının çok eskilere dayanan yazılı olmayan bir ilkesi olduğu anlaşılmaktadır. İkinci Dünya Savaşı sonrası Türkiye'nin Batı ittifakına yakın olma çabaları ve NATO kurulduktan sonra bu yakınlığın yerini her ne pahasına olursa olsun Batı ittifakında yer alma çabalarının alması, bu ilkeden verilen önemli tavizleri doğurmuştur. Türkiye'nin 1950'li yıllardan itibaren Batı eksenli olarak izlediği bölge politikaları neticesinde Batı dışı dünyada yarattığı olumsuz intibaa bir yana, Batılı devletlerin de Türkiye'ye bakış açılarında herhangi bir şekilde “kendinden görme” gibi bir durumun söz konusu olmaması hali, Soğuk Savaş süreci ve sonrasında dış politika eleştirilerinin önemli bir kısmının içeriğinde yer almıştır. “Türkiye şahsiyetli bir dış politika izlemelidir” gibi bu ifadeyi barındıran cümlelerin yanında “Türkiye kendine yakışan bir dış politika benimsenmelidir”, “Haysiyetli dış politika bunu gerektirmektedir” benzeri ifadelerle hatırlatılan bu ilke Kâmrân İnan'ın “Hayır Diyebilen Türkiye”si gibi kitaplara başlıca konu olurken, İsmet Özel'in “Kalın Türk”ünde de bu ilkenin tarihsel dayanakları hatırlatılmıştır. Nitekim Ak Parti iktidarında yaşanan 1 Mart tezkeresinin

onaylanmaması gibi kimi gelişmeler bu ilkeyi hatırlatmakla birlikte, özellikle 2009 yılında Recep Tayyip Erdoğan'ın Davos zirvesindeki "One Minute" çıkışı ve sonrasındaki süreçte yaşanan "Eksen Kayması" tartışmaları dış politikadaki önemli bir kırılmanın, daha doğru bir ifadeyle "Şahsiyetli Dış Politika"'nın yeniden sahalara döndüğünün bir işareti olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, Çok Yönlü Dış Politika, Türk Dış Politikası İlkeleri

Türk Dış Politikasında İmkanlar ve Handikaplar: Türk Devletleri Teşkilatı

Muhammed Esad İşlek

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora öğrencisi

İlgili çalışma, son yıllarda hem Türk Dış Politikasında (TDP) hem de uluslararası ilişkiler akademisinde yükselme trendi gösteren Türk Devletleri Teşkilatı'nı (TDT), Türkiye'nin gereklilikleri ve yeterlilikleri bağlamında değerlendirmektedir. Böylelikle TDT'nin, Türkiye'nin bölgesel ve küresel ilişkilerindeki yerini saptanmaya çalışılırken teşkilatın TDP adına işlevselliği, dış politika hareketliliğindeki önemi ve gelecek projeksiyonu ele alınmaktadır. Türkiye ve TDT arasındaki ilişkileri güvenlik, ekonomi ve kimlik başlıkları altında inceleyen çalışma, ilişkilerin tarihsel gelişimleri yanı sıra üye devletlerin son 30 yılını kapsayan iç politika hareketliliğini; Rusya, Çin, ABD gibi bölgedeki diğer devletleri; Kolektif Güvenlik Anlaşma Örgütü (KGAÖ) ve Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) gibi bölgesel organizasyonları da dikkate alarak değerlendirme için çok katmanlı bir arka plan sunmaktadır. Bu arka plan inşa edilirken ise literatür taramalarına, TDT'nin, ona bağlı yan kuruluşlarının ve bölgedeki diğer organizasyonların geçmiş ve güncel çalışmaları üzerinden içerik analizlerine ve üye devletlerin hem Türkiye hem de bölgedeki diğer devletlerle arasındaki ekonomik ilişkileri gösteren istatistiklerine yer verilmektedir. Çalışma, Türkiye'nin, TDT ile farklı sektörler üzerinden inşa ettiği ilişkilere dair yaptığı değerlendirmeler sonucunda "gereklilik ve yeterlilik" üzerinden bir dış politika okuması gerçekleştirmektedir. Değerlendirmeler bağlamında; TDT, Türkiye'nin dış politikadaki "self-help" atılımı olarak görülmektedir. Bu bakış, Türkiye'nin iç ve dış politikadaki gelişmelerine paralel seyrettiği görülürken aynı teşkilat içerisinde üstlendiği politik, ekonomik ve ideolojik aktif roller de bu tespiti destekler niteliktedir. Bununla beraber çalışma, değerlendirmesinin ikinci kısmında Türkiye'nin dış politikasında bu saiklerinin yeterliliğini sor-

gulamaktadır. Bu noktadaysa; politik ve güvenlik açısından Çin ve Rusya'nın, hem devletler hem de bölgesel organizasyonlar düzeyinden bölgedeki aktif hareketliliğini Türkiye için bir handikap olarak belirlemektedir. Aynı şekilde ekonomik açıdan Çin'in, kültürel-ideolojik açıdan da Rusya'nın, üye devletlerle kurduğu tarihsel, güncel ve gelecek projeksiyonlu ilişkilerini göz önüne alarak Türkiye'nin yeterliliğini tartışmaya açmaktadır. İlgili değerlendirmeler ve tartışmalar sonucundaysa, Türkiye'nin TDT'yi bölgesel ve küresel politikaları bağlamında bir "self-help" atılımı olarak görüp bunun doğrultusunda kritik roller üstlense de bölgesel güvensizliklerin, ekonomik büyüme imkanlarının ve tarihsel bağların ışığında bölgedeki diğer devletlerin ve onların desteklediği organizasyonların baskın gücüyle karşılaştığını gösterir. Bu bağlamda Türkiye ve TDT arasındaki ilişkinin imkanlar ve handikaplar dengesinde sürdürülebilir olduğunu da ifade eden çalışma, "gereklilik ve yeterlilik" ilişkisi üzerinden TDP okumasıyla farklı bir çerçeve sunmayı hedefler.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, Türk Devletleri Teşkilatı, self-help, güvenlik, bölgesel örgütler

An Analysis of The Developments in Türkiye-Qatar Relations During the Qatar Diplomatic Crisis in The Context of News Published in Anadolu Agency and Al Jazeera

Dr. Sacide Nur Akkaya

İstanbul Medipol Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Qatar, which gained its independence in the 1970s and continues its existence as a small state with moderate military capability in the Middle East, was subjected to a difficult political process called the Qatar diplomatic crisis in 2017 within the scope of various claims by neighboring states. During this period when leading countries in the Middle East severed diplomatic relations with Qatar; Türkiye, which has various resources and is a middle power in its region, contributed to Qatar's rise from the 4- year crisis process with its diplomatic initiatives and military support. As a result, this relationship has become one of the most important collaborations in the Middle East and this process has benefited the two countries in becoming rising actors in global politics. In this report, the framework in which the relationship between the two countries developed during the Qatar diplomatic crisis is discussed based on the news in the two leading publications of both countries, Anadolu Agency and Al Jazeera. In this context, news articles containing the phrases "Qatar, Türkiye" were scanned in the archives of both newspapers between 2017 and 2021. The data relevant to this study were examined using the critical discourse analysis method, which is a way that examines the meanings created through texts, and how the reflections of a political crisis were positioned in the leading media tools of the two countries in question were examined. The examined data show that Türkiye-Qatar relations, which reached an advanced level during the cri-

sis period, were closely related to Türkiye's rising power in the defense industry and the support given to the Qatari military in this context, in strengthening the two countries. Another result shown by these data is that diplomatic and military cooperation also has a cultural diplomacy effect and has built a new communication process between the peoples of the two countries.

Keywords: Diplomacy, Turkish Foreign Policy, Qatar Diplomatic Crisis, Middle East, Press

Türkiye's Regional Leadership: Multilateral Agreements and Diplomatic Initiatives within the Organization of Turkic States in the area of environmental protection

Dr. Najiba Mustafayeva

Assistant Professor at the Law Faculty of Bahçeşehir University (BAU)

This paper explores Türkiye's regional leadership in addressing pressing environmental challenges through multilateral agreements and diplomatic initiatives within the Organization of Turkic States (OTS). As a member of the OTS, Türkiye has spearheaded transformative initiatives that underscore its pivotal role in fostering regional cooperation and driving sustainable development. The article highlights Türkiye's leadership in the establishment of the Civil Protection Mechanism within the OTS, a significant achievement prompted by the devastating earthquake in Türkiye in 2023. This mechanism represents a milestone in regional disaster management and underscores the importance of multilateral cooperation in addressing natural disasters exacerbated by climate change.

Additionally, the author examines the OTS Partnership for Climate, Innovation, Green Economy, and Trade, launched during COP29 in Baku in 2024. This partnership, rooted in the principles of the Garabagh Declaration from the Informal OTS Summit (July 2024) and the Turkic Green Vision: Unity for a Sustainable Future, adopted at the 2024 Bishkek Summit, reflects a unified commitment to combating climate change, fostering innovation, and promoting sustainable economic growth. Türkiye's leadership has also been instrumental in advancing environmental policy collaboration among OTS member states. This includes the signing of the Declaration of the First Meeting of the

Ministers Responsible for the Environment and Ecology of the OTS, which commits member states to the development of long-term and short-term strategies on climate change, biodiversity, and environmental governance. Furthermore, Türkiye has played a central role in strengthening cooperation in meteorology, exemplified by the Integrated Meteorological Early Warning System initiative and a special COP29 event hosted by the Turkish State Meteorological Service. These efforts aim to enhance regional resilience against climate-related disasters through improved forecasting and early warning systems. The paper also emphasizes the fragmented nature of environmental law as a global legal regime, which underscores the critical role of multilateral diplomacy. Türkiye's leadership within the OTS serves as a compelling example of how regional cooperation can address gaps in global environmental governance. By aligning its regional initiatives with international goals, Türkiye demonstrates how multilateral platforms like the OTS can bridge systemic gaps, foster collaboration, and catalyze sustainable development at the intersection of diplomacy, environmental stewardship, and innovation.

Türkiye's Foreign Policy Choices in Pakistan-Indian Competition: Boon or Bane

Muhammad Yasir Khan

PhD Candidate, International Relations, Istanbul Medeniyet University

This research examines Türkiye's foreign policy conduct towards the Pakistan-India rivalry and conflicts, with a specific emphasis on Türkiye's continued assistance for Islamabad in times of conflict and its larger strategic repercussions. As a regional power with increasing international aims, Türkiye's connection with South Asia echoes its growing geopolitical calculus, designed by already existing relations, religious affiliation, and strategic interests. The study highlights how Türkiye has located itself during key flashpoints between Pakistan and India, specifically during the Kargil issue (1999), the Mumbai attacks (2008), the Pulwama-Balakot issue (2019), the withdrawal of Article 370 in Kashmir (2019) and during the recent Pahalgam incident. It inspects either Türkiye's position has added to significant diplomatic impact or has restricted its access to vital states and emerging economy like India. The goal of this research is to analytically evaluate the inspirations behind Ankara's pro-Islamabad strategy in South Asian conflicts and to examine the cost and benefits occurred as a result. The research follows a qualitative methodology, adopting document examination, official reports, and expert comments, sustained by secondary sources for instance academic literature, government policy documents, and media archives. As per the sources, it is maintained that Türkiye's assistance to Islamabad harvests temporary political unity with a close Muslim partner and strengthens its repute among the Islamic states. Though, this policy has at the same time delayed Türkiye's prospective to encourage stern monetary and geopolitical relations with Delhi which is one of the globe's biggest evolving marketplaces and a vital Indo-Pacific state. In addition, Türkiye's position with Pakistan on the Kashmir conflict has time and again been

considered by India as meddling in its inner matters, resulting into political tension and missed prospects for regional collaboration. Türkiye's foreign policy position with Islamabad, specifically during Pakistan-Indian crises, echoes not only political and identity-driven aims but also a geopolitical aspiration to emphasize impact among Muslim states. This strategy has its repercussions, it may result in unexploited occasions for nurturing strong trade and political connectivity with India, an evolving international power. Following a more balanced and realistic policy that reflects the compassions and strategic benefits of both South Asian states could meaningfully add to increasing Türkiye's strategic reliability and enhancing its maneuverability in a multifaceted and quickly evolving global landscape.

Keywords: India-Pakistan competition, South Asia, Türkiye's foreign policy, geopolitical ramifications

Evolution of the Politics of Interoperability in NATO

İbrahim Çelik

PhD Student, Department of Political Science and Public Administration at IMU

This study investigates evolution of the politics of interoperability within NATO from 1949 to 2023, focusing on how it has evolved in tandem with the Alliance's strategic concepts. While traditionally framed as a technical and military issue (standardizing equipment, doctrines, and procedures) interoperability is shown here as a deeply political process shaped by competing national interests, strategic calculations, and intra-alliance complex political negotiations.

The study addresses a key gap in both scholarly literature and policy discourse. The absence of critical examination of how strategic concepts and interoperability debates reflect underlying power struggles within the alliance. Understanding its political foundations is key to grasping the alliance's internal dynamics, especially in times of tension and transformation. The study is anchored in the analysis of NATO's eight strategic concepts (four from the Cold War and four from the post-Cold War era) revealing how each reflected differing conceptions of interoperability. It examines official documents, policy debates, and negotiation processes to trace how interoperability was defined and discussed in each period. While early concepts were grounded in doctrines such as Massive Retaliation and Flexible Response, later strategies expanded the scope of interoperability through initiatives like Defense Capability Initiative, the Membership Action Plan and the Prague Capability Commitment after fall of Soviets.

The study concludes that interoperability within NATO transcends technical considerations and functions as a political tool that reflects and reinforces

power hierarchies within the Alliance. The findings demonstrate that interoperability is not only about achieving military efficiency, but also about navigating political consensus, managing disparities in capabilities, and negotiating the distribution of leadership within NATO. In an increasingly multipolar world, interoperability can be used by dominant states for their benefits. As global power structures evolve, interoperability could become a battleground for influence within NATO. Evolving security perceptions, emerging technologies, cyber threats and differing national priorities could further complicate efforts and lead to increased fragmentation and redistribution of power in Europe and around the world.

Following its accession to the alliance in 1952, the academic, political and military communities have focused their attention on the question of Turkey's relations with NATO, rather than on the bilateral or multilateral problems it has experienced with the member states of the organisation. Turkey has demonstrated a lack of efficacy in managing its national stance effectively, as it has not addressed the points where NATO and the European Security and Defence Policy overlap or conflict within the framework of dependency relations. A comprehensive grasp of the Interoperability Policy necessitates a nuanced understanding of interoperability at the nexus where NATO and the European Security and Defense Policy intersect or diverge, and the evolution of a multifaceted policy. This will shed light on the design of Turkey's foreign policy and is expected to be politically and economically beneficial, particularly in the management of operations outside the scope of Article 5, when NATO's sphere of influence shifts to the Asia/Pacific region.

Keywords: NATO, Interoperability, European security, Leadership contest, Redistribution of power in Europe

Political Economy of Foreign Policy: A Comparative Study Between Hungary and Turkey Focuses on Trade Policy Impacts

Adnan Cem Kiral

*Queen Mary University of London - Dual Degree PhD on Public International Law and Diplomacy;
Bilgi University Politics Institute Researcher (European Institute/International Political Economy
Graduate Institute)*

This study examines the foreign policy decisions and alterations of Hungary and Turkey. These modifications predominantly reflect an emphasis on trade. These alterations impact the degree to which trading dynamics determine connectivity. This study examines the changed trade axis of foreign policies. The primary inquiry concerns how the geopolitical realities of these two countries have influenced the formulation of foreign policy discussions, particularly regarding trade priorities. Even if the subject is a hypothetical topic, the primary roots of the inquiry will pertain to the level at which countries are impacted by changes in foreign policy dynamics. What is the rationale for the changes? What types of changes are seen in more conspicuous contexts? The political economics of foreign policy, influenced by evolving dynamics, necessitates a literature evaluation. This topic's special surface reveals that the status quo, characterized by a crisis influenced by trade-centric discourses, affects foreign policy and has been examined through several study methodologies specifically on world system theory. The study concept centers on foreign policy decisions within the context of the literature review. Consequently, a series of significant developments have led to the emergence of common ground in the foreign policies of two countries. The commercial pragmatism that shapes both Turkey and Hungary, together with their economic concerns, should undoubtedly be a focal point in this study. This topic has been significantly regarded in the context of the ongoing crisis and addressed in prior research examining the

influence of commercial interests on foreign policy. The aforementioned studies are incorporated in the literature review part of this study. The literature study also encompasses evaluations of the crises; impacts on foreign policy decisions. This study examines the political economy of foreign policy through a comparative case study of Hungary and Turkey. The analysis has thoroughly examined the factors of convergence and divergence in the foreign policies of Turkey and Hungary, emphasizing the commercial interests and economic incentives influencing these policies. This study elucidates the striking similarities in the foreign policy discourses of these two nations. Interestingly, their foreign policy discourses were initially far more divergent. The study examines not only the convergence of these discourses but also the overarching issue of how trade has influenced their foreign policies. This framework will be examined comprehensively, and evidence demonstrating the increasing similarity of these countries over the previous two decades will be included in the study.

Keywords: Foreign policy, Political Economy, Turkey, Hungary, Pragmatism

Türk Dış Politikasının Gazze Krizine Yönelik Koruma Sorumluluğu Söylemi

Zehra Abdullahoğlu Özer

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi

2023 Ekim ayında başlayan İsrail'in Gazze'ye yönelik geniş çaplı saldırıları, uluslararası toplumun sivillerin korunmasına ilişkin yükümlülüklerini yeniden tartışmaya açmış, uluslararası hukuk, insan hakları ve insani hukuk normlarının uygulanabilirliği konusunda ciddi sorular doğurmuştur. Saldırıların sonucunda binlerce sivilin hayatını kaybetmesi ve temel yaşam alanlarının yok edilmesi, küresel kamuoyunda olduğu kadar Türkiye'nin dış politika söyleminde de sivillerin korunması meselesini merkezi bir konu haline getirmiştir. Türkiye, kriz boyunca yaptığı açıklamalarda sivillere yönelik saldırıları sert bir dille kınamış, uluslararası toplumu sorumluluklarını yerine getirmeye davet etmiştir. Bu söylem, doğrudan "koruma sorumluluğu" (Responsibility to Protect – R2P) normunun sivillerin korunmasına ilişkin ilkeleriyle kesişmektedir. Gazze krizinde yaşanan insani dram, Türkiye'nin resmi söyleminde insan hakları ve uluslararası hukukun ihlali iddialarıyla birlikte, uluslararası toplumun yükümlülüklerini hatırlatma çağrılarına yoğun şekilde yer verilmesine neden olmuştur. Dolayısıyla Gazze olayı, Türkiye'nin R2P normuna yaklaşımını söylem düzeyinde değerlendirmek için güncel ve özgün bir örnek sunmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın konusu, Türkiye'nin 2023 Gazze krizine ilişkin dış politika söyleminin, koruma sorumluluğu normunun çerçevesiyle ne ölçüde örtüştüğünü analiz etmektir. Çalışma, Türkiye'nin kriz süresince uluslararası topluma yönelik açıklamalarında sivillerin korunmasına dair vurgularını, uluslararası hukukun ihlaline dair ifadelerini ve uluslararası toplumu sorumluluk almaya davet eden mesajlarını inceleyerek, Türkiye'nin söyleminin R2P'nin ikinci sütununda tanımlanan "uluslararası toplumun koruma yükümlülüğü" anlayışıyla ilişkisini ortaya koymayı hedeflemektedir. Ayrıca çalışma,

Türkiye'nin koruma sorumluluğu normunu söylemsel düzeyde bir dış politika aracı olarak nasıl kullandığını ortaya koyarak, söylem ile somut politika uygulamaları arasındaki farkları analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada yöntem olarak nitel araştırma benimsenmiş; veri kaynağı olarak Türkiye Cumhurbaşkanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve İletişim Başkanlığının 2023 Ekim ayından itibaren yayımladıkları resmi açıklamalar ve basın bildirimleri kullanılmıştır. Aktörlerin olaylara dair bakış açısını ve normatif bağlılıklarını anlamada etkili bir yöntem sunması ve siyasi liderlerin söylemlerindeki kavramların uluslararası normlarla ilişkisini nesnel biçimde ortaya koymayı mümkün kılması nedeniyle yöntem olarak söylem analizi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular, Türkiye'nin Gazze krizine ilişkin söylemlerinde sivillerin korunmasına güçlü vurgu yaptığını, uluslararası hukukun ihlaline dair açıklamalarında uluslararası toplumu yükümlülüklerini yerine getirmeye çağırdığını göstermektedir. Ancak Türkiye'nin söylemlerinde koruma sorumluluğu kavramının açık şekilde kullanılmadığı ve R2P'nin üçüncü sütununda öngörülen zorlayıcı tedbirlere ilişkin herhangi bir çağrı ya da öneride bulunulmadığı tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucu, Türkiye'nin Gazze krizinde koruma sorumluluğu ilkesini söylemsel düzeyde benimsediğini ortaya koymaktadır. Türkiye'nin Gazze'ye yönelik söyleminin, insan hakları ve uluslararası hukuk vurgusu açısından güçlü bir normatif yön taşımasına rağmen, uygulamada somut politika önerileriyle desteklenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dış Politikası, Koruma Sorumluluğu, Gazze Krizi

Diaspora Elitleri ve Siyasal Epistemolojinin Etnopolitik Çatışma Çözümündeki Rolü

Dr. Güler Kalay

Üsküdar Üniversitesi, İTBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, ÜSSAM - Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi MÜD. YRD.

Bu çalışma, diaspora elitlerinin ve siyasal epistemolojinin etnopolitik çatışma çözümündeki rolünün Ermeni, Kırım Tatar ve Arnavut diasporaları üzerinden söylem analizi yöntemiyle karşılaştırmalı analizine dayanmaktadır. Tarihsel mağduriyet anlatıları, bu üç diasporanın barış, kimlik ve hakikat anlayışlarını nasıl şekillendirdiği açısından karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Kolektif hafızanın söylem üzerindeki kalıcılığı, bazı durumlarda barış süreçlerine engel oluştururken; bazı diasporalarda ise uzlaşma için dönüştürücü bir hafıza kaynağına dönüşebilmektedir. Çalışma, diaspora epistemolojisi kavramının hem akademik hem de pratik çatışma çözüm politikalarında daha fazla dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Diaspora elitlerinin etnopolitik çatışmalar içindeki siyasi epistemolojinin yapılandırılmasındaki etkisinin araştırılması; kültürel kimliğin, ulusötesi ağların ve iktidar dinamiklerinin bütünsel bir şekilde anlaşılmasını gerektirir. Çalışmada bu unsurların birbirine bağlanması, diaspora elitlerinin diyalog ve dönüşüm için katalizör görevi görme potansiyelini vurgulanmakta ve birden fazla bağlamla ilgilenen çeşitli tarafları içeren çatışmaların çözümü için öneriler sunulmaktadır. Diaspora çalışmaları ve siyasi epistemolojinin kesişimi, diaspora elitlerinin etnopolitik çatışmaların arabuluculuğundaki rolünü anlamak için sağlam bir çerçeve sağladığı dikkate alındığında bu araştırmanın bulgularının sadece akademik söyleme değil, aynı zamanda bilgilendirilmiş arabuluculuk stratejileri aracılığıyla etnopolitik çatışmaları ele almak için karar alıcılara da katkı sunacağı düşünülmektedir. Diaspora çalışmaları, kültürel kimlik ve ulusötesiliğin karmaşıklıklarına ışık tutarken; siyasal epistemoloji, bilgi ve gücün siyasi bağlamlarda etkileşime girdiği süreçleri inceler. Bu çalışmada diaspora elitlerinin siyasal episte-

molojinin yeniden üretiminin öznesi olabildikleri ve bu aktörlerin kültürel ve politik alanlarda nasıl hareket ettiklerini vurgulayan temel teorik çerçeveleri ele alınacaktır. Karşılaştırmalı vaka analizinin yapılacağı çalışmada kullanılacak ampirik veriler, nitel araştırma yöntemiyle elde edilecektir. Diasporaya ait STK açıklamaları, basın metinleri ve sosyal medya içerikleri üzerinden yapılacak söylem analizinde MaxQda yazılım programı kullanılacaktır. Kod sistemi, “mağduriyet söylemi, epistemik güç, kimlik ve aidiyet, barışa yaklaşım” temalarına göre yapılandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Diaspora elitleri, siyasal epistemoloji, etnopolitik çatışma, çatışma çözümü, söylem analizi, Ermeni diasporası, Kırım Tatarları, Arnavut diasporası

Türkiye’de Dış Politika Krizlerinde Lider Analizi: Bülent Ecevit

Eslem İlayda Şahin

Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

Fuat Aksu

Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Bu çalışmanın içeriği, dış politikanın oluşturulması ve yürütülmesinde [siyasal sorumlu] liderin bilişsel-davranışsal özelliklerinin, liderlik kapasitesinin belirleyici/önemli olduğu görüşünü esas almaktadır. Dış politikayı, bir devletin dışarıya karşı yürüttüğü, süreklilik gösteren ancak iç ve dış koşullara paralel olarak değişim ve dönüşüm geçiren dinamik süreçler ve uygulamalar bütünü olarak kabul eden çalışma, ana konusunu Türkiye’nin dış politika krizlerinde işletilen karar alma süreçlerine odaklanmaktadır. Bu çerçevede, liderlerin kriz dönemlerinde sergilediği davranış kalıpları, aldıkları kararların rasyonel olup olmadığı ve bu kararların dış politikanın genel işleyişine etkisi önem kazanmaktadır. Türk dış politikasının işleyişine ilişkin değerlendirmeler yapılırken, tarihsel süreklilik merkezli arka planın yanı sıra liderlerin beklentileri, iç ve dış koşulların etkisi ile muhatap devletlerin tutumları ele alınmakta ve izlenen dış politika ile beklentilerin ne ölçüde örtüştüğü incelenmektedir. Kriz dönemlerinde, karar alıcı liderlerin bireysel özellikleri, bilişsel kapasitesi ve çevre algısı gibi faktörlerin, krizi yönetme biçimleri üzerindeki etkisi önemle vurgulanmaktadır. Dış politikanın olabildiğince detaylı planlanmasından bağımsız olarak, ani ve beklenmedik krizler karşısında liderlerin hızlı ve etkili karar alma yetenekleri, krizlerin yönetiminde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın merkezinde ise lider olarak Bülent Ecevit yer almaktadır. Türk siyasal hayatında uzun yıllar boyunca başbakan ve muhalefet lideri olarak öne çıkan Ecevit, kriz dönemlerinde gerek muhalefet gerekse iktidar pozisyonunda önemli kararlar almış ve bu kararlarla dış politika krizlerine önemli katkılarda

bulunmuştur. Ecevit'in liderlik döneminde Türkiye'nin taraf olduğu dış politika krizleri, onun karar alma süreçlerinin özgün bir analizini yapma fırsatı sunmaktadır. Çalışma, Bülent Ecevit'in kriz dönemlerindeki davranış biçimlerinin zaman içinde değişip değişmediğini gözlemlemek ve farklı krizlerde sergilediği tutumların benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bülent Ecevit, Cumhuriyet tarihinde hem Soğuk Savaş döneminde hem de sonrasında, siyasal karar alma mekanizmasında etkili bir lider olarak dikkat çekmektedir. Ecevit'in liderlik döneminde öne çıkan krizlerden 1973-74 Kıta Sahanlığı Krizi, 1974 Haşhaş Ekimi Krizi, 1974 Kıbrıs Harekâtı, 1974 Ulusal Hava Sahası-FIR Krizi, 1997-1999 S300 Füzelere Krizi, 1998 Suriye/Öcalan Krizi ve gibi örnekler, onun kriz yönetimi stratejilerinin analiz edilmesi için zengin bir araştırma alanı sunmaktadır. Bu krizlerin her biri, liderin kriz algısını, stratejik hedeflerini ve dış politika araçlarını nasıl kullandığını anlamak açısından benzersiz fırsatlar sunmaktadır. Ecevit'in başbakan, başbakan yardımcısı-koalisyon ortağı konumunda doğrudan siyasal sorumlu ve/ya ortak siyasal sorumlu olarak karar alma davranışlarının incelenmesi, onun liderlik stilini daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lider Davranış Analizi, Dış Politika Analizi, Kriz Yönetimi, Bülent Ecevit

Farsça Kaynaklarda Türkiye'nin Savunma Sanayi Gelişimine Yönelik Algılar, Endişeler ve Yorumlar: İran Örneği

Eslem İlayda Şahin

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümü, Doktora öğrencisi

Türkiye, son yıllarda savunma sanayisinde önemli bir dönüşüm yaşamış ve özellikle yerli ve millî üretim kapasitesini artırarak küresel çapta dikkat çeken bir aktör hâline gelmiştir. İnsansız hava araçları (İHA ve SİHA), füze sistemleri, hava savunma sistemleri, elektronik harp teknolojileri ve zırhlı araçlar gibi çeşitli alanlarda kaydedilen bu ilerlemeler, Türkiye'nin savunma kapasitesini sadece teknik olarak değil, dış politika ve bölgesel jeopolitik etkiler açısından da yeniden tanımlamıştır. Bu çerçevede, Türkiye'nin savunma sanayii atılımları, komşu ülkelerde yakından takip edilmekte ve farklı algı biçimlerine konu olmaktadır. Bu çalışma, İran'da yayımlanan Farsça akademik literatür, medya içerikleri ve düşünce kuruluşu raporları üzerinden Türkiye'nin savunma sanayi gelişimine yönelik algıları, endişeleri ve yorumları incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, 2010 sonrası dönemi esas almakta ve söylem analizi yöntemiyle İran'daki aktörlerin Türkiye'nin savunma gücünü nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, İran'da Türkiye'nin askeri kapasitesinin hem bir güvenlik tehdidi hem de stratejik bir iş birliği zemini olarak algılandığını göstermektedir. Özellikle Bayraktar SİHA'ların Karabağ Savaşı'ndaki etkin rolü, Türk savunma sanayi ürünlerinin Afrika'ya ihracatı ve Türk askeri üslerinin genişlemesi, İran medyasında ve akademik çevrelerinde öne çıkan tartışma konularıdır. Sonuç olarak bu çalışma, Türkiye'nin savunma sanayii alanındaki yükselişinin bölgesel düzeyde nasıl yankı bulduğunu İran örneği üzerinden analiz etmekte ve Türk dış politikasına yönelik algıların, gü-

venlik temelli söylemlerle nasıl şekillendiğini ortaya koyarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, İran, Savunma Sanayi, Farsça Kaynaklar, Algı, Söy-
lem Analizi

Türkiye-İsrail İlişkilerinin Güney Kafkasya'ya Yansıması: Azerbaycan Üzerine Bir Değerlendirme

Araz İbrahimli

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi

Bu çalışma, Türkiye ile İsrail'in Azerbaycan merkezli uyumlu dış politika yaklaşımlarının Güney Kafkasya'daki güvenlik dengesi üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Çalışmanın temel amacı, Ankara ve Tel Aviv'in Azerbaycan ekseninde geliştirdiği stratejik iş birliğinin, İran ve Ermenistan'ın bölgedeki etkisini sınırlayıcı bir unsur olarak nasıl işlev gördüğünü ortaya koymaktır. Bu bağlamda, çalışma teorik çerçevesini Stephen M. Walt'ın Tehdit Dengesi Kuramı üzerine inşa etmektedir. Kurama göre, devletler potansiyel tehdit olarak algıladıkları aktörlere karşı dengeleyici ittifaklar geliştirir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Araştırma kapsamında literatür taraması ve doküman incelemesi teknikleri birlikte kullanılmıştır. Literatür taramasında akademik makaleler, kitaplar ve konuya ilişkin bilimsel yayınlar incelenmiştir. Doküman incelemesi sürecinde ise açık kaynaklardan, internet haber portallarından, Türkiye, İsrail ve Azerbaycan devletlerinin resmî internet sitelerinden elde edilen bilgiler değerlendirilmiştir. Türkiye-İsrail ilişkilerinin 1949'dan günümüze kadar olan tarihsel gelişimi siyasi, askeri ve ekonomik boyutlarıyla ele alınmış; 1990'larda artan iş birliği ile 2000'lerde yaşanan diplomatik gerilimler detaylandırılmıştır. Ayrıca her iki ülkenin Azerbaycan'a yönelik politikaları enerji güvenliği, savunma sanayi işbirlikleri ve ortak tehdit algıları çerçevesinde ayrı ayrı incelenmiştir. Elde edilen bulgular, Türkiye ile İsrail arasında doğrudan bir Güney Kafkasya iş birliği olmasa da, Türkiye'nin İsrail- Azerbaycan ilişkilerine yönelik açık bir müdahale ya da eleştiride bulunmaması ve bu ilişkiyi zımnen kabullenmesi sayesinde, dolaylı bir stratejik

uyumun ortaya çıktığını göstermektedir. Türkiye, Azerbaycan'ın İsrail ile geliştirdiği ilişkileri, bölgedeki İran ve Ermenistan kaynaklı tehditlerin dengelemesine katkı sağlayan bir unsur olarak değerlendirmekte; bu durum, iki ülkenin çatışmalı dönemlerine rağmen örtük bir güvenlik uyumunu mümkün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güney Kafkasya, Türkiye, İsrail, Azerbaycan, Tehdit Dengesi, Güvenlik Politikası

Türkiye ve Macaristan: Kültürel ve Tarihi Birliktelikten Stratejik Ortaklığa

Ömer Faruk Altıparmak

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler, Yüksek Lisans öğrencisi

Bu çalışma, Türkiye ile Macaristan arasındaki tarihsel ve çağdaş ilişkilerin kültürel etkileşim bağlamında nasıl şekillendiğini analiz etmektedir. Makale yazılırken literatür taraması yapılmış, iki ülkenin siyasi aktörlerinin söylemleri, ülkelerin resmi kanallardan beyan ettikleri dış politikaları ve çeşitli düşünce kuruluşlarının analizleri incelenmiştir. Türkiye ve Macaristan arasındaki ilişkiler tarihsel derinliği olan, kültürel, siyasi ve ekonomik bağlarla şekillenmiş çok boyutlu bir yapıdadır. Osmanlı döneminde başlayan etkileşim, savaşlar ve karşılıklı kültürel alışverişle gelişmiş; bu süreçte mimariden zanaatlara kadar birçok alanda ortak unsurlar ortaya çıkmıştır. Macarlar, Osmanlı egemenliği altında kimliklerini koruyabilmiş ve kültürel etkileşim yaşamıştır. 20. yüzyılda savaşlar ve siyasi dönüşümler iki ülkenin yolunu zaman zaman ayırsa da kültürel yakınlık ve tarihsel bağlar ilişkilerin kopmamasını sağlamıştır. Soğuk Savaş döneminde ideolojik farklılıklara rağmen diplomatik temaslar devam etmiş, 1960'lardan itibaren ilişkiler giderek normalleşmiştir. Soğuk Savaş sonrasında ise Türkiye ve Macaristan, NATO üyeliği gibi ortak platformlar aracılığıyla ilişkilerini güçlendirmiştir. Özellikle Macaristan'ın 2010'dan itibaren izlediği "Doğu'ya Açılım" politikası, Türkiye ile olan bağlarını stratejik düzeye taşımıştır. Bu dönemde ticaret, savunma, enerji ve ulaştırma gibi alanlarda iş birlikleri artmış; kültürel ve akademik temaslar yoğunlaşmıştır. Macaristan, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecini destekleyen nadir ülkelerden biridir. Bu durum, iki ülkenin AB'ye dair daha egemenlikçi ve çok kutuplu bir yapı arzulamalarıyla da örtüşmektedir. Ayrıca, her iki ülke de Rusya ve ABD ile olan ilişkilerde benzer denge politikaları benimsemektedir. Kültürel açıdan bakıldığında, ortak köken arayışları ve dil benzerlikleri üzerine yapılan akademik

alışmalar, iki toplum arasındaki yakınlığı daha da pekiştirmiştir. Macaristan'daki Türk yatırımları, karşılıklı kültür merkezleri ve öğrenci değişim programları da halklar arası ilişkileri güçlendirmektedir. Bu çalışmada Türkiye'nin Macaristanlı kurduğu tarihi ve kültürel ilişkinin AB'ye karşı ortak strateji geliştiren ve Orta Avrupa'da ve Avrupa Birliğinde Türkiye'ye hareket sahası kazandıran bir iş birliğine dönüştüğü anlaşılmıştır. Ayrıca Macaristan'ın AB'nin içerisindeki karşıt sayılabilecek pozisyonu Türkiye, Rusya ve Çin için bu ülke üzerinden AB iç siyasetine müdahale imkanı da yaratıyor. Sonuç olarak, Türkiye-Macaristan ilişkileri tarihsel, kültürel ve stratejik bağların etkisiyle bugün güçlü ve çok yönlü bir iş birliği yapısına dönüşmüş; iki ülke birbirini hem bölgesel hem de küresel düzeyde önemli ortaklar olarak görmeye başlamıştır.

BBC İzleme Raporlarında Türkiye'nin Göç Diplomasisi Uygulaması olarak İdlib Krizi

Yusuf Solak

Gaziantep Üniversitesi, Araştırma Görevlisi

Türkiye'nin jeopolitik konumu çeşitli sınır ötesi hareketlilik biçimlerinin yükselişine paralel olarak çeşitli gerilimler ve fırsatlar yaratmıştır. Son on yılda Suriye iç savaşı, Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkilerin en belirleyici dinamiklerinden biri hâline gelmiştir. Savaşın neden olduğu zorunlu göç hareketleri, sadece Türkiye'yi değil, Avrupa'yı da doğrudan etkileyen bölgesel bir kriz yaratmış; bu kriz, diplomatik müzakerelerin ve dış politikanın merkezinde yer almıştır. Bu süreçte Türkiye, Avrupa'ya yönelen göçü kontrol etme kapasitesini bir dış politika aracı olarak kullanmış; Avrupa ise, Türkiye ile yapılan mülteci anlaşmaları ve sınır güvenliği politikaları aracılığıyla bu süreci yönetmeye çalışmıştır. Bu bağlamda göç, sadece insani bir mesele olarak değil, aynı zamanda uluslararası ilişkilerde stratejik ve söylemsel bir güç unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma, Türkiye- Avrupa Birliği ilişkilerinde göç diplomasisinin dijital medya söylemleri aracılığıyla nasıl temsil edildiğini incelemektedir. Göç, son yıllarda Türkiye'nin dış politikasında yalnızca insani değil, aynı zamanda stratejik bir araç haline gelmiş; AB ile olan ilişkilerde kriz yönetimi, yük paylaşımı ve normatif gerilimlerin merkezine yerleşmiştir. 2020 yılının ilk çeyreğinde Türkiye'nin sınır kapılarını açmasıyla birlikte yaşanan gelişmeler, uluslararası medyada göç diplomasisinin çok boyutlu temsillerine zemin hazırlamıştır. Araştırmanın temel veri setini BBC İzleme Servisi 2020 Ocak-Nisan arasında derlediği ve mülteci krizine atıf yapan 59 dijital medya haberi oluşturmaktadır. Nitel içerik analizi yöntemiyle incelenen bu haberlerde, söylemsel temsiller dört ana tema altında toplanmıştır: (1) Göçün diplomatik araçsallaşması ve kriz söylemi, (2) İlişkilerde birlik ve dayanışma söylemi, (3) Güvenlikleştirme ve sınır yönetimi söylemi, (4) İnsan hakları ihlalleri ve

normatif gerilimler. Bulgular, Türkiye'nin medya söyleminde hem Avrupa'ya karşı stratejik baskı aracı kullanan bir aktör, hem de yük paylaşımı talep eden mağdur pozisyonunda temsil edildiğini göstermektedir. Avrupa medyasında ise Türkiye'nin göçü "şantaj" aracı olarak kullanması vurgulanırken, kendi sınırlar politikaları da güvenlik odaklı biçimde meşrulaştırılmaktadır. Öte yandan, medya içerikleri insan hakları söylemlerinin selektif biçimde kullanıldığını, hem Türkiye'nin hem de AB'nin değer temelli iddialarında çelişkili temsillere başvurduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın katkısı, göç diplomasisinin yalnızca stratejik değil, aynı zamanda söylemsel bir mücadele alanı olduğunu göstermesidir. Medya, bu bağlamda sadece bilgi ileten değil; kimlik, meşruiyet ve değer inşasında kurucu rol oynayan bir aktör haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç Diplomasisi, Mülteci Krizi, İdlib Krizi, Medya Söylemi

21. Yüzyıl İçerisinde Uluslararası Göç Kavramının Bir Güvenlik Sorunu Olarak Algılanması

Kaan Enuştekin

Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Göç kavramı özellikle soğuk savaşın bitiminin ardından küresel bir sorun olarak kabul görmeye başlamıştır. Terör saldırıları ve iklim değişikliğiyle birlikte uluslararası örgütlerin küresel bir sorun olarak adlandırdığı göç kavramı; 21. Yüzyıl itibarıyla başka bir konuma doğru çekilmeye başlanmıştır. Uluslararası göç kavramı son yıllarda özellikle birçok farklı ulus devlet tarafından bir insani kriz yerine bir güvenlik sorunu olarak adlandırılmaktadır. Birçok farklı ulus-devlet insanları göçe yönelten sorunları çözmeye yönelik uygulamalara yönelmek yerine insanların kendi ülkelerine göç etmesine engel olmaya çalışmaktadır. Çalışmamız tam olarak bu durumu incelemek için hazırlanmıştır. Çalışmamızın araştırma sorusu “ Ulus-devletler neden uluslararası göç kavramını günümüzde bir güvenlik sorunu olarak algılamaktadır?” şeklindedir. Çalışmamızın yöntemi ağırlıklı olarak bir vaka analizidir. Lakin ulus-devlet ve federal devlet liderlerinin söylemlerinin de çalışma içerisinde yer alması planlanmaktadır. Bu çalışmanın literatür de yer alan önemli bir boşluk olan göç ve güvenlik ilişkisinin kapatılmasında yardımcı olacağı düşünülmektedir. Siyasi liderlerin popülizm ve kimlik gibi kavramları zorunlu göç gibi insani bir konu içerisinde nasıl bir güvenlik sorununa çevirebildikleri bu çalışmanın açıklamaya çalışacağı konulardan bir tanesidir. Günümüz dünyasının önemli bir parçası olan iklim değişikliği, ekonomik krizler ve terörizm gibi sorunlar insanları zorunlu bir şekilde göç etmelerine sebebiyet vermektedir. Lakin bazı siyasi liderler için terörizm, iklim değişikliği ve ekonomik buhranlar yerine uluslararası göç trafiği daha çok bir güvenlik sorunu olarak algılanmaktadır.

Bu durumun nedenleri ve sonuçları bu çalışma içerisinde anlatılmaya çalışılacak olan bir başka konudur. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği gibi göçmenlerin göç güzergahında olan ülkelerin göçü bir güvenlik sorunu olarak algılamalarının ciddi sonuçları mevcuttur. Bu sonuçlar ise asıl güvenlik sorunu oluşturan kavramların (ekonomik kriz, iklim değişikliği ve terör saldırıları gibi) arka plan içerisinde kalmasıdır. Göçün bizzat kendisinin ve göç eden bireylerin bir güvenlik sorunu olarak algılanması ülkelerin yeteneklerini bu konuya yönlendirmelerine sebep olmaktadır. Bu durum ise iklim değişikliği, ekonomik kriz ve terör saldırıları gibi asıl güvenlik sorunlarının tekrarlanmasına ve çözilememesine sebebiyet vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Göç, Güvenlik, Göçmenler, Mülteciler, Ulus-Devletler

Yeşil Diplomasi ve Türkiye: Uluslararası İklim Rejimlerine Katılım ve Etkileşim

Dr. Hulusi Ekber Kaya

Trakya Üniversitesi, Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü

21. yüzyılda çevre sorunlarının, uluslararası ilişkilerde giderek daha merkezi bir konuma geldiği görülmektedir. İklim değişikliği, uluslararası toplumun karşı karşıya olduğu en karmaşık ve çok boyutlu sorunlardan biri olarak, yalnızca çevresel değil, aynı zamanda siyasal, ekonomik ve hukuki boyutlarıyla da küresel gündemin merkezine yerleşmiştir. Küresel ısınma, biyolojik çeşitliliğin kaybı ve sürdürülebilir kalkınma gibi meseleler, devletlerin dış politika gündemlerini dönüştürmekte ve bu bağlamda iklim değişikliği sınır aşan bir sorun alanı olarak uluslararası ilişkiler literatüründe giderek daha fazla önem kazanmakta, bu durumun neticesi olarak da yeni bir diplomatik yaklaşım olan “yeşil diplomasi” ön plana çıkmaktadır. Bu doğrultuda, çevresel meselelerin diplomatik düzlemde ele alınmasını ifade eden “yeşil diplomasi”, devletlerin dış politika önceliklerini dönüştüren önemli bir yaklaşım haline gelmiştir. Yeşil diplomasi, yalnızca çevre temelli müzakereleri değil; aynı zamanda enerji politikaları, ticari ilişkileri ve kalkınma hedefleriyle doğrudan bağlantılı bütüncül bir dış politika alanını ifade etmektedir. Türkiye’nin yeşil diplomasi pratiği, hem gelişmekte olan bir ekonomi olarak kalkınma önceliklerini gözetmesi hem de artan uluslararası baskılarla çevresel sorumluluklarını uluslararası çevre hukuku normlarıyla yerine getirme çabası arasında şekillenmektedir. Türkiye’nin 1992 yılında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’ne (UNFCCC) katılımıyla başlayan süreç, Kyoto Protokolü’ne temkinli yaklaşımı ve Paris Anlaşması’nın geç onaylanması gibi örneklerle, ihtiyatlı ve çoğu zaman müzakere odaklı bir politika izlediğini göstermektedir. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve bu kapsamda gelişen yeni ticaret ve karbon düzenleme-

leri ise Türkiye'yi daha proaktif adımlar atmaya zorlamaktadır. Bu çalışma, Türkiye'nin uluslararası iklim rejimleriyle olan ilişkisini hem normatif hem de pratik düzeyde değerlendirmektedir. Metodolojik olarak nitel içerik analizi benimsenmiş; resmi belgeler, politika metinleri ve uluslararası müzakere süreçleri temel alınmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma, Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik dış politikasının dönüşümünü analiz ederek, yeşil diplomasinin uluslararası ilişkiler teorisi ve pratiği açısından sunduğu yeni açılımları tartışmakta ve Türkiye'nin uluslararası iklim rejimlerine katılımını ve bu rejimlerle kurduğu etkileşimi inceleyerek, yeşil diplomasinin dış politika yapım sürecine nasıl entegre edildiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Yeşil Diplomasi, Dış Politika, Türkiye

Yapay Zeka Destekli Uluslararası Kriz Tahmini: Türk Dış Politikasında Kullanım Potansiyeli

Mikail Halis

Yüksek lisans öğrencisi

Günümüzdeki uluslararası ilişkiler sistemi, belirsizliklerin ve krizlerin arttığı bir dönemi yaşamaktadır. Bu belirsizlikler, ekonomik büyümenin yavaşlamasına, yatarımın azalmasına ve finansal piyasalardaki dalgalanmaların artmasına neden olmaktadır. Özellikle küreselleşen dünyada 2001 krizinden 2008 krizine, Arap Baharından Donald Trump'ın iktidara gelmesine, Avrupa'da popülizmin yükselmesinden Brexit'e, mülteci krizinden pandemiye, Rusya Ukrayna savaşından İsrail'in Filistin işgaline kadar birçok olay dünyanın siyasi ve ekonomik istikrarsızlığını artmıştır. Dünyanın artık normalden uzaklaştığı; Antonio Gramsci'nin de söylediği üzere eskinin ölmediği yeninin ise bir türlü doğmadığı bir ara döneme girmiş bulunmaktayız. Belirsizliklerin önemli derece arttığı ve krizlerin hızla yayıldığı bir ortamda, dış politika kararalma süreçlerini daha veri temelli ve teknolojik hale getirmiştir. Yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin kriz tahmini amaçlı kullanımı, özellikle ABD, Çin ve NATO gibi küresel aktörler tarafından stratejik düzeyde uygulanmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, YZ destekli erken uyarı sistemlerinin uluslararası krizleri öngörmedeki işlevini ortaya koymak ve bu sistemlerin Türk dış politikasına entegrasyon potansiyelini değerlendirmektir. Çalışmada, ilk olarak yapay zekâ algoritmalarının kriz tahmin süreçlerinde nasıl kullanıldığı incelenmiştir. Erken uyarı sistemleri, makine öğrenmesi, büyük veri analitiği ve anomali tespiti gibi araçlarla donatılarak; askeri hareketlilik, göç, salgın hastalıklar ve enerji krizleri gibi çok boyutlu tehditlerin önceden tespitine olanak tanımaktadır. NATO'nun AWACS hava erken uyarı sistemleri, ISR (istihbarat- gözetleme-ke-

şif) altyapısı ve 2021 yılında yayımladığı Yapay Zekâ Stratejisi bu bağlamda örneklenmiştir. Çalışmanın yöntem kısmında literatür taraması, karşılaştırmalı analiz ve Türkiye için kavramsal bir model önerisi sunulmuştur. Türkiye'nin dijital diplomasi kapasitesi, savunma sanayiindeki teknolojik yetkinliği ve açık kaynak istihbaratı gibi alanlarda atabileceği adımlar detaylandırılmıştır. Suriye iç savaşı ve Karabağ çatışması bağlamında YZ destekli bir kriz senaryosu analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, Türk dış politikasının YZ tabanlı erken uyarı sistemleri ile desteklenmesi, krizlerin yalnızca yönetimini değil, önlenmesini de mümkün kılacaktır. Bu çalışma, Türkiye'nin daha öngörücü, proaktif ve veriye dayalı bir dış politika geliştirmesi yönünde somut bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, kriz tahmini, erken uyarı sistemi, Türk dış politikası, dijital diplomasi, NATO

İstihbarat Faaliyetlerinin Gri İlişkileri Sürdürebilme Başarısı

Furkan Taş

Yüksek lisans öğrencisi

Devletler birbirleriyle iki türlü ilişki içerisinde bulunabilmektedir. Bunlar barış dönemi ilişkisi ve savaş dönemi ilişkileridir. Barış dönemi ilişkilerinde diplomatlar aktifken savaş dönemi ilişkilerinde askerler aktiftir. Benzetme yapılması gerekirse barış dönemi ilişkilere beyaz, savaş dönemi ilişkilere de siyah denilebilmektedir. Koalisyon savaşları döneminden itibaren üçüncü bir ilişki türü daha ortaya çıkmıştır. Bu ilişki türü ne barış dönemi gibi çok iyi ilişkiler olmadığı gibi savaş dönemi ilişkilerinde gibi silahlar konuşmamaktadır. Bu yüzden bu ilişki türüne siyah ile beyazın karışımı olan gri ilişki denmektedir. Gri ilişki türü zirve yaptığı dönem Soğuk Savaş dönemidir. Bu dönem incelendiğinde sıcak savaştan ziyade istihbarat teşkilatların ön plana çıktığı görülmektedir. Gri ilişkilerde devletlerin istihbarat teşkilatları iki türlü faaliyet göstermektedir. Bunlar örtülü istihbarat faaliyetleri ve istihbarat diplomasisidir. Örtülü istihbarat faaliyetleri kısaca hedefteki devleti anlamak, etkilemek ve önlemek amacıyla yürütülen örtülü faaliyetlerdir. İstihbarat diplomasisi kısaca ise yabancı istihbarat teşkilatları arasındaki iş birliğidir. İstihbarat teşkilatlarının gri ilişkide aktifliği çatışmayı riskini körüklediği ve gerginliği azaltmadığı izlenimi halk arasında yaygındır. Lakin bu izlenim sadece olumsuzluğa odaklanmaktır. Olumlu yönden bakıldığında İstihbarat faaliyetlerinin bu gri alandaki en büyük başarısı iki devlet arasındaki ilişkinin sürekli olarak gri alanda kalmasını sağlamasıdır. Yani sıcak savaş tasvir eden siyah alana kaymamasıdır. Bittabi bu istihbarat faaliyetleri beyaz ilişki türüne geçişini zorlaştırdığı bilinen bir gerçektir. Ancak iki ülke arasındaki en kötü senaryo olan savaş durumuna da geçiş yaptırmamaktadır. Yapılacak bu çalışmada ilk istihbarat faaliyetleri ve istihbarat diplomasisi hakkında literatür taraması yapılacaktır. Ardından soğuk

savaş döneminde Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) arasındaki istihbarat faaliyetleri, İran ve İsrail arasındaki İstihbarat teşkilatlarının birbirleri üzerindeki örtülü operasyonları ve en son olarak ise Türkiye'nin Suriye üzerinde yapmış olduğu istihbarat operasyonları incelenecektir. Bu operasyonların ana kaynağı ise dönemin haber kaynağı ve bu operasyonlar hakkında yazılmış makaleler olacaktır. En son olarak ise örnek olarak incelenecek devletler aracılığıyla gri ilişkilerde istihbarat teşkilatlarının istihbarat faaliyetleri ve istihbarat diplomasisi incelenerek gri ilişkinin siyah ilişkiye dönüşmediği incelenecektir.

Türkiye'nin Arabulucu Rolü: 2024 Esenboğa Esir Takası Örneği Üzerinden Uluslararası Hukuki Değerlendirme

Münevver Sönmez

Mersin Barosu, Avukat

2022 yılında başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı, yaşanan sıcak çatışmaların beraberinde pek çok diplomatik girişim ve müzakereyle de oldukça yoğun bir süreç olarak son birkaç yıla damgasını vurmuştur. Bu bağlamda, Türkiye'nin aktif rol üstlendiği, diplomatik kapasitesini ve uluslararası arenadaki rolünü öne çıkaran, 2024 yılında Ankara Esenboğa Havalimanı'nda gerçekleştirilen esir takası, savaşın gidişatına doğrudan etki etmiştir. Önemli bir diplomatik arabuluculuk örneği teşkil eden bu olay, sadece çatışan taraflar arasında değil, üçüncü taraf devletlerin uluslararası hukuk içindeki pozisyonları bakımından da önemli bir örnek teşkil etmekle; yalnızca diplomasi bakımından değil, uluslararası hukuk perspektifinden de değerlendirilmeye değer bir örnektir. Çalışmanın amacı, Türkiye'nin bu takas sürecinde taraflar arasında nasıl bir aktif arabuluculuk rolü üstlendiğini hukuki bir bakış açısı ile ele alarak, bu diplomatik yaklaşımların uluslararası hukuktaki karşılığını, meşruiyetini ve sınırlarını tartışmaktır. Bu çalışmada, 2024 Esenboğa Esir Takası süreci, diplomatik bir başarı olmasının yanı sıra uluslararası hukukta savaş esirlerine ilişkin düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Özellikle 1949 tarihli Cenevre Sözleşmeleri kapsamında savaş hukukunun temel unsurlarından biri olan savaş esiri statüsünün tanımı, söz konusu takas süreçlerinde uygulanacak hukuki kurallar ve üçüncü taraf devletlerin yükümlülükleri ile Türkiye'nin tarafsızlık ilkesine dayanan arabulucu rolü bu kapsamda hem normatif hem de pratik açılardan incelenecektir. Bu çalışmada, olay incelemesi (case study) ve uluslararası hukuk literatürü analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır. İncele-

meler sonucu bulgular, Türkiye'nin, üstlendiği denge rolü ile diplomatik konumunu güçlendirirken uluslararası hukukun uygulanması ve barışçıl çözüm mekanizmalarının işlerlik kazanması bakımından da önem teşkil eden politikalar izleyerek olumlu sonuçlar ortaya koyduğunu göstermektedir. Netice itibarıyla, Türkiye'nin bu tür diplomatik yaklaşımlarının hem normatif hukuka uygun olduğu hem de yeni dünya düzeninde tarafsız arabulucu pozisyonunu sağlamlaştırdığı sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Feminizm, Kadın Hakları, İzlanda, Avrupa Birliği, Cinsiyet Eşitliği, Toplumsal Cinsiyet, Küresel Cinsiyet Uçurumu Endeksi

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KONGRESİ

Yeni Dünya Düzeninde Türk Dış Politikası:
Diplomasi, Güvenlik, Sistem ve Kimlik

18-19 Eylül 2025, İstanbul

ÖZET KİTAPÇIĞI

Editörler:

Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav, Doç. Dr. Helin Sarı Ertem,
Dr. Kadir Temiz ve Dr. Elnur İsmayıl

ORTADOĞU
YAYINLARI